

LIMINGAN KUNNAN TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2024–2025

Kunnanhallitus 7.12.2022

Sisällys

1.	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	3
2.	TALOUSARVION YLEISET PERUSTEET.....	5
2.1	TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
2.1.1	VÄESTÖNKEHITYS JA KUNNAN OSA-ALUEIDEN KEHITTÄMINEN	6
2.1.2	ELINVOIMA JA TYÖLLISYYS	8
2.1.3	MAANKÄYTTÖ JA ASUNTORAKENTAMINEN.....	10
2.2	TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT	10
2.2.1	TALouden KEHITYSNÄKYMÄT	10
2.2.2	KUNTATALOUS	12
2.2.3	LIMINGAN KUNNAN KEHITYSNÄKYMÄT	13
3.	LIMINGAN KUNNAN STRATEGISET LINJAUKSET JA TAVOITTEET	16
3.1	LIMINGAN VISIO JA TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT	16
3.2	STRATEGISET TAVOITTEET	18
4.	TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN KONSERNIJOHDOLLE JA KUNNAN EDUSTAJILLE TYTÄRYHTEISÖISSÄ	22
4.1	LIMINGAN KUNNAN TYTÄRYHTEISÖJEN TULOSTAVOITTEET	23
4.1.1	LIMINGAN VESIHUOLTO OY.....	23
4.1.2	LIMINGAN ASUNNOT OY	24
4.1.3	LIMINGAN KEHITYS OY	24
4.1.4	KIINTEISTÖ OY LAKEUSTALO LIMINKA	24
4.1.5	KIINTEISTÖ OY LIMINGAN VANAMO	25
5.	TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA	25
6.	TULOSLASKELMAOSA	27
7.	RAHOITUSOSA	33
8.	KÄYTTÖTALouden SITOVUUS PALVELUALUEITTAIN	36
8.1	KONSERNIPALVELUT	38
8.2	ELINVOIMAPALVELUT	42
8.3	SIVISTYSPALVELUT	48
8.4	HYVINVOINTIPALVELUT	54
9.	INVESTOINTIOSA	60
10.	LIKELAITOKSET	67
10.1	KUNNALLISTEKNIikka LIKELAITOS	67
10.2	RUOKA-, PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUJEN LIKELAITOS	75

1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Hyvinvointiuudistus on kuntien osalta loppusuoralla. Vuoden aikana osa kunnan SOTE-henkilöstöstä on selvittänyt, kehittänyt ja rakentanut hyvinvointialue POHTEELLE uutta tulevaisuutta. On neuvoteltu ja selvitetty sopimusten siirtoja, kiinteistöjen vuokratasoja ja ketkä henkilöstöstä siirtyvät vanhoina työntekijöinä uudelle työnantajalle 1.1.2023 alkaen. Muutos on historiallisen suuri niin siirtyvien henkilöstömäärien, sopimusten, rahoituksen kuin aikataulun suhteen. Olisiko uudistusta voitu porrastaa alueittain samalla tavoin kuin aikanaan porrastettiin siirtymistä peruskoulujärjestelmään 1970 -luvulla. Nyt jännitetään mm. sitä miten muutos onnistuu ja saako jokainen työntekijä tammikuussa palkkansa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon muutoksen vuoksi kuntien tuloveroprosenttia lasketaan 12,64 %. Limingan kunnan uusi tuloveroprosentti on siten 8,86 %. Vuoden 2023 talousarvio on tasapainossa, sillä vuosikatteella kyetään kattamaan poistot ja myös tulosta syntyy vähäisessä määrin. Järjestelmämuutoksen vuoksi verotulojen määrä pienenee. Vuosikate on 412 €/asukas ja velkamäärä 2 902 €/asukas. Kasvavan kunnan tulee kyetä tekemään positiivista tulosta, jotta se kykenee investoimaan ja maksamaan velat pois. Tähän päästään kun toimintakatteen kasvu on pienempää kuin verorahoituksen kasvu.

Vuodet 2024-2025 ovat hälyttäviä, sillä tulos uhkaa painua alijäämäiseksi. Syy äkilliseen muutokseen on osin hämärän peitossa. Hintojen nousukehitys on ollut erityisen voimakasta. Myös palkkojen tarkistus vaikuttaa melko paljon. Kokonaisuudessaan menokehitys on ollut liian voimakasta, jonka vuoksi vuoden 2023 aikana tulee tarkastella kunnan organisaatorakennetta ja toimintatapaa. Talouden tasapainottamisessa tulopohjan vahvistaminen on kuitenkin ensisijainen ja strateginen ratkaisu. Keinovalikoimaan kuuluu mm. väestönkasvun ylläpito ja uusien yritysten määrän kasvu.

Väestömäärän kasvutavoitteen saavuttamiseksi tulisi muuttotase saada positiiviseksi. Myös syntyvyys tulisi säilyä vähintään nykyisellä noin 135 lapsen tasolla. Tärkeää on, että kunnassa on tarjolla sekä vapaita vuokra-asuntoja, että kovan rahan asuntoja. Nyt asunnoista on pulaa ja tulijoita olisi, jos olisi tarjolla asuntoja. Kunta pyrkii saamaan vuoden 2023 aikana liikkeelle kerrostalohankkeet sekä senioreille että omistus-asunnoista kiinnostuneille. On valitettavaa, että ilman kunnan panostusta isommat asuntohankkeet eivät lähde liikkeelle. Ydinkeskustan asemakaavan muutos on pian luonnosvaiheessa. Kaavojen laatimisen yhteydessä tarkastellaan mm. lähijunaliikenteen edellyttämät ratkaisut sekä keskustassa että Tupoksen asemapaikan osalta. Syksyllä 2022 Väyläviraston laatimien lähijunaliikenteen tarkempien selvitysten käsittely jatkuu kunnissa vuoden 2023 aikana. Tärkeää olisi saada niin kuntien kuin valtion osalta myönteinen kanta ja rahoitus lähijunaliikenteen kokeilulle. Meneillään olevan Rantakylän osayleiskaavan lisäksi osayleiskaava on tarkoitus laatia Erilänperä-Ketunmaa alueelle.

Vuoden alussa aloittaa uusi hyvinvointipalvelujen vastuualue, jonne siirtyy liikunta-, nuoriso- ja kulttuuri-toimi sekä kansalaisopisto ja hyvinvoinnin edistäminen. Hyvinvoinnin edistämiseen panostetaan vahvasti mm. investointien kautta. Tupoksen koulu- ja liikunta-alue uusitaan vastaamaan nykyajan vaateita. Tavoitteena on mm. tekonurmen, ulkokuntosalin ja liikuntahallin jatko-osan sekä koulun piha-alueen toteuttaminen suunnittelukauden aikana. Haluamme parantaa samalla Tupoksen vetovoimaa ja kuntalaisten liikkumisen mahdollisuuksia. Vilho Lampi-kulttuurikeskus selvitys on valmistunut. Jos keskus halutaan joskus toteuttaa, tulee suunnittelu viedä eteenpäin. Suunnittelukaudelle on esitetty sekä keskuksen suunnittelu- että investointirahaa. Päätös investoinnista esitetään tehtäväksi erikseen, jos hankkeelle saadaan valtionrahoitus ja kunnalla on taloudellinen kyky toteuttaa hanke.

Investointien netto on 4,9 miljoonaa euroa. Suurimmat panostukset menevät katu- ja maanrakentamiseen mm. Jutkokylän, Ankkurilahden ja Saunarannan alueilla. Muita merkittäviä investointeja ovat Tupoksen liikunta-alueiden rakentaminen ja Hannu Krankan koulun lattiamateriaalien vaihto, sekä liikuntapuiston huoltorakennuksen rakentaminen. Jotta Tupoksessa voidaan rakentaa uutta, puretaan vuoden aikana osa sisäilmaongelmaista koulua.

Kokonaisuudessaan talousarvion laatiminen on ollut erityisen haasteellista, sote -uudistuksen, koronaepidemian ja voimakkaan inflaatiokehityksen vuoksi. Vuosien 2024-2025 kehitykseen vaikuttaa merkittävästi valtion toimet, ennen kaikkea se, millä aikataululla ja tavoilla valtiontalouden velkaantumista aletaan lähivuosina suitsia. Valitettavan usein kunnat ovat valtionosuuksien leikkausten kautta maksajan paikalla.

Iso kiitos hyvinvointialue POHTEEN ja muiden palveluntuottajien palvelukseen siirtyvälle henkilöstölle. Te olette luoneet vahvaa positiivista imagoa Limingan kunnasta. Kiitos henkilöstölle talousarvion laatimisesta!

Hyvä, Parempi, Liminka

Pekka Rajala

kunnanjohtaja

2. TALOUSARVION YLEISET PERUSTEET

2.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Limingan kunnan, kuten koko Euroopan taloudellinen toimintaympäristö on muuttunut vuoden alun jälkeen dramaattisesti. Maailma oli vuoden 2022 alussa elpymässä hyvää vauhtia koronaepidemian jälkeisestä talouden heikentymisestä, kunnes Venäjän hyökkääminen Ukrainaan muutti talouden tilannekuvan helmikuussa. Venäjälle asetetuista mittavista pakotteista ja energiasodan taloutta heikentävästä vaikutuksesta huolimatta Venäjän hyökkäys jatkuu ja näkymät tulevaisuuteen pysyvät epävarmoina. Kunnan talouteen ja investointimahdollisuuksiin voimakkaasti vaikuttavien tuotteiden ja energian hintatasot pysyttelevät todennäköisesti korkeina ainakin ensi talven ajan. Nousevat hintatasot tulevat näkyviksi myös palveluiden osissa sitä mukaa, kun sopimukset tulevat uudelleen kilpailutettaviksi tai sopimuksissa olevat indeksikorotukset tulevat tarkistettaviksi.

Uudet sote -alueet aloittavat toimintansa vuoden 2023 alussa, mikä muuttaa kunnan rakenteita merkittävästi. Rahoitusta hyvinvointialueille siirtyy kuntien tulovero- ja yhteisöverotuotoista, sekä valtionosuuksista. Nähtävissä on, ettei muutos ole kaikilta osin etenemässä suunnitellun aikataulun mukaisesti. Kunnan tulee varautua tuottamaa joitakin tukitoimintoja, esim. IT-palveluita, maakunnalle vielä vuoden vaihteen jälkeen, jotta perusturvapalveluiden tuottaminen ei vaarannu. Myös joidenkin sopimusten, esim. leasing-rahoitusten siirtymisen osalta siirtymä vuoden vaihteessa vaikuttaa epärealistiselta, joten hyvinvointialueelle kuuluvien kustannusten osalta varaudutaan läpilaskutustehtäviin vielä vuodenvaihteen jälkeen.

Työllisyyden kehittyminen on ollut Limingassa edelleen erittäin positiivista. Vuoden 2022 aikana on nähty monen kuukauden aikana jopa ennätysellisiä, alle viiden prosentin työttömyysasteita. Työllisyyden kehitymisessä on näkynyt myös vireä yritystoiminta Limingan kunnan alueella. Yhteisöverotuottojen kasvu edellisvuoteen nähden on ollut yli kymmenen prosentin tasolla siitä huolimatta, että valtion koronakompensaatina antama yhteisöverotuoton 10 %:n ylimääräinen kuntien jako-osuus poistui vuoden 2021 lopussa. Tämä antaa viitteitä siitä, että yritystoiminta alueella on kehittynyt hyvin.

Väestömäärän kehitys on ollut maltillista, eikä tilanteeseen ole odotettavissa merkittävää muutosta ennen kuin rakentamisen kustannukset muodostuvat nykyiseen nähden maltillisimmiksi. Kunnalla on tällä hetkellä tontteja hyvin myynnissä ja myös uusia asuinalueita (mm. Saunaranta, Kirkonranta ja Kotiranta) valmisteluaan sekä viimeistellään rakentamista varten. Kun talous alkaa elpymään tulevasta taantumasta, väestön kasvulle on olemassa hyvät edellytykset. Seuraavien kahden vuoden aikana talousarviosuunnitelmassa on varauduttu maltilliseen noin 40 hengen vuosittaiseen väestönkasvuun.

Maailmantalouden epävakaus ja hintojen voimakas kasvu on pakottanut Euroopan keskuspankin reagoimaan tilanteeseen nostamalla korkotasoa. Viime vuosina nähty negatiivisten korkojen aika on takana päin, eikä vastaavaa tilannetta tulla hyvin todennäköisesti näkemään ainakaan seuraavien lähivuosien aikana. Odotettavissa on, että euribor -koroissa voidaan nähdä jopa kolmen prosentin taso loppuvuoteen mennessä. Lainojen nykyistä suojausastetta on kasvatettu sitomalla lyhytaikaista lainaa aiempaa enemmän pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin (tai niitä vastaaviin) lainoihin.

Kuluttajien ostovoiman kannalta taloudellinen toimintaympäristö ja tulevat vuodet näyttävät erityisen haastavilta. Vastaavaa vuosittaisten reaaliensioiden heikentymistä (n. -5 %) on nähty viimeksi 70 -luvun laman yhteydessä, joka oli edellinen vastaava suoraan energian hintoihin liittyvä kriisi maailmassa. Ukrainan sodan suoria Suomen talouteen kohdistuvia vaikutuksia ovat ulkomaankaupan heikentyminen ja luottoriskeihin liittyvät alaskirjaukset. Epäsuoria vaikutuksia ovat ostovoiman ja luottamuksen heikentyminen, julkisen talouden taantuminen sekä Suomen geopoliittisen aseman uudelleenmäärittäminen.

Nykyisen kehityksen perusteella toimintaympäristön talouden ennustettavuus on tällä hetkellä erittäin haastavaa. Ostovoiman radikaali heikentyminen tulee väijäämättä näkymään myös yritystoiminnan kannattavuudessa ja tämän heijastusvaikutuksia taloudelliseen toimintaympäristöön on vaikea arvioida.

2.1.1 VÄESTÖNKEHITYS JA KUNNAN OSA-ALUEIDEN KEHITTÄMINEN

Limingan kunnan väkiluku vuoden 2021 lopussa oli 10 218 henkilöä. Väestömäärä pienentyi vuonna 2021 -0,20 %. Asukasluvun kasvu muodostui pääosin luonnollisesta väestönlisäyksestä (71), nettomuutto vuonna 2021 oli negatiivinen (-99).

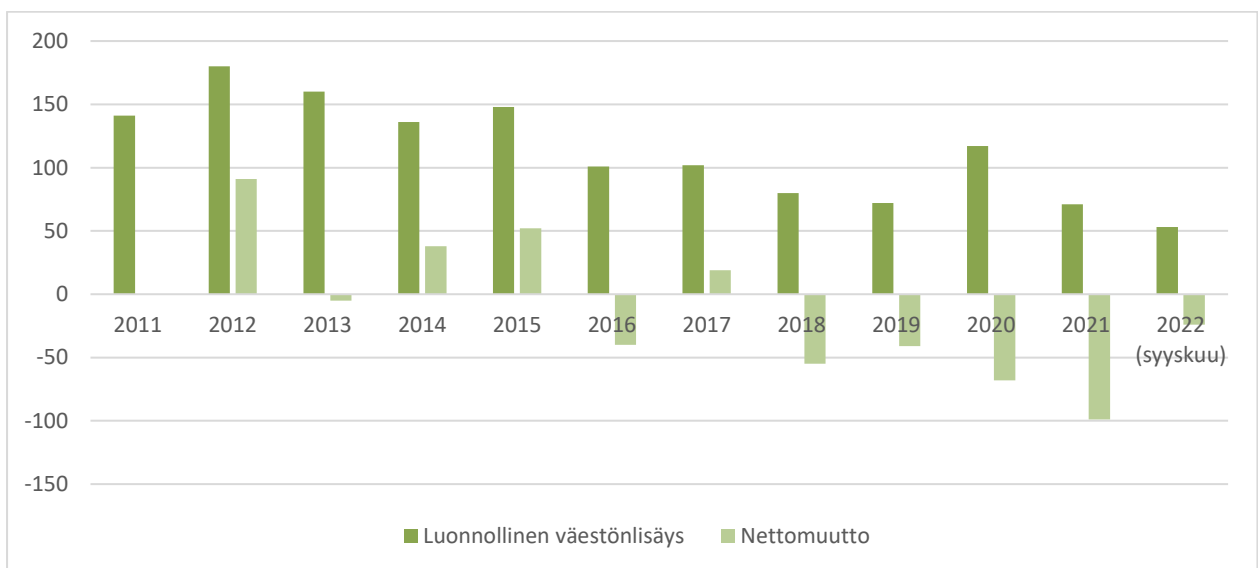
Vuonna 2023 väestönkasvu ei todennäköisesti toteudu tilastokeskuksen ennusteiden mukaisesti, koska väestömäärän kehitys on talousarviota 2022 laadittaessa jäänyt 114 asukkaan verran alhaisemmaksi tilastokeskuksen ennusteesta vuoden 2022 väestömääräksi. Merkittävin muutos ennusteessa on syntyneiden määrissä, jotka näyttävät toteutuvan tilastokeskuksen ennusteeseen nähden alhaisempina. Vuoden 2022 väestönkasvuksi ennustetaan 33 asukasta ja vuosille 2023-2024 yhteensä 40 asukkaan vuosittaista väestönkasvua. Vuoden 2022 aikana toteutunutta luonnollista väestönkasvua on 53 henkilön verran ja nettomuutto näyttää negatiivista kehitystä -24 henkilön verran.

Kunta kehittää palveluitaan ja vetovoimaansa edelleen tavoitteena positiivinen muuttovoitto ja luonnollinen väestönkasvu. Väestönkasvutavoite lähivuosille on keskimäärin 0,3-0,8 % vuodessa. Väestömäärän kehitykseen vaikuttaa merkittävästi kunnan alueella toteutuva asuntorakentaminen.

Kuva 1. Limingan asukasluvun kehitys ja tavoitteet (tilastokeskus + kunnan ennuste)

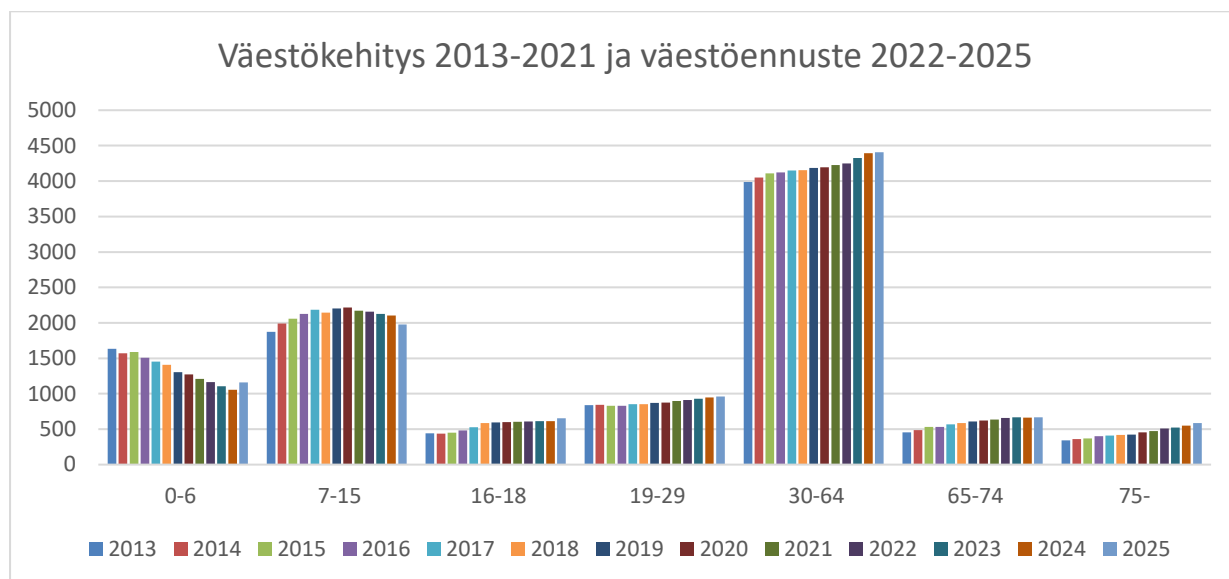
Kuva 2: toteutunut väestönkehitys 2011-2022 (syyskuu)

Limingången kunnan ikärakenne painottuu lapsiin ja nuoriin sekä työikäiseen väestöön. Lasten osuus on suuri verrattuna koko maahan. Tilastokeskuksen kuntien avainluvun mukaan vuonna 2021 Limingångassa alle 15-vuotiaiden osuus on 30,8 %, joka on koko maan korkein, keskiarvon ollessa 15,4 %. Limingången kunnan väestön keski-ikä 2021 oli koko maan alhaisin 33,2 vuotta (koko maan keski-ikä 43,6). Yli 64-vuotiaita oli Limingångassa 10,8 % väestöstä vuonna 2021, mikä on myös koko maan alhaisin lukuarvo (keskiarvo 23,1 %).

Lasten ja nuorten suuri määrä aiheuttaa myös haasteita palvelujen järjestämiselle. Limingången kunnan väestöllinen huoltosuhde (alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä sataa työikäistä (15-64 vuotiaat) kohti) vuonna 2021 oli 71,4 %, kun koko maan keskiarvo oli 62,4 %. Palvelut on mitoitettu kasvavan väestöennusteen mukaan. Mikäli syntyvyys kääntyy laskuun pysyvästi, tulee palvelujen tarjontaa sopeuttaa muuttunutta tilannetta vastaavaksi.

Taulukko 3 Väestön ikärakenteen kehitys 2013 – 2025

Väestön ikärakenteen kehittämisessä 2013-2021 ja ennusteessa 2022-2025 nähdään selkeimpinä muutoksina 0-6 –vuotiaiden määrän vähentyminen ja 30-64 vuotiaiden määrän kasvu. Väestön kasvua näkyy kuitenkin kaikissa muissa ikäryhmissä paitsi alle 0-6 –vuotiaissa ja myös 7-15 –vuotiaiden määrän arvioidaan kääntyvän laskuun 2019 vuoden jälkeen. Huolimatta nuorempien ikäluokkien voimakkaasta vähentymisestä, yli 65 -vuotiaiden määrän kasvu johtaa huoltosuhteen (muun väestön osuus suhteessa alle 15 -vuotiaiden ja yli 65 -vuotiaiden määrään) heikkenemiseen tulevien vuosien aikana.

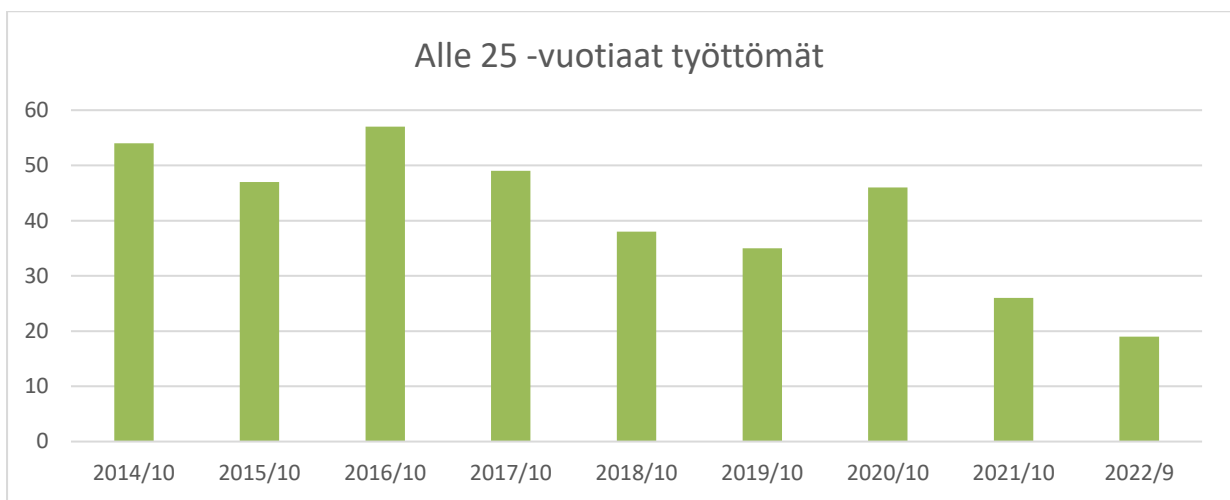
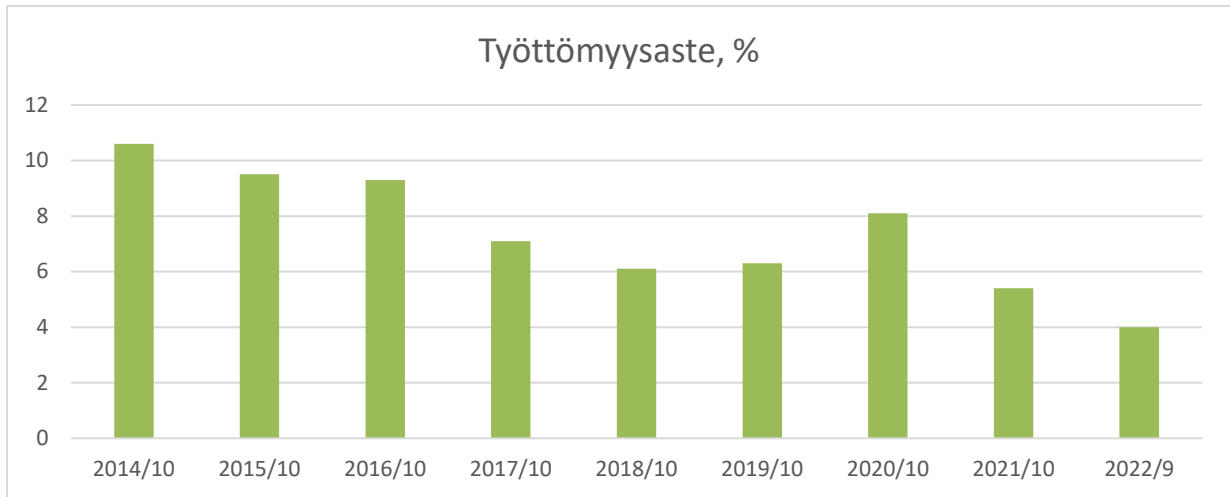
2.1.2 ELINVOIMA JA TYÖLLISYYS

Limingassa on hyvin koulutettua, nuorta työvoimaa. Vähintään keskiasteen tutkinnon suorittaneita oli vuonna 2020 76,1 % (koko maan keskiarvo 74,0 %) 15 vuotta täyttäneistä ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneita 33,4 % (koko maan keskiarvo 32,2 %).

Työpaikkaomavaraisuuteen vaikuttaa väestönkasvu nopean väestönkasvun aikana työpaikkaomavaraisuus laskee. Myös Oulun läheisyys vaikuttaa Limingassa merkittävästi työpaikkaomavaraisuuteen, sillä Oulun ja sen lähiympäristön tarjoamat työpaikat ovat myös liminkalaisten helposti saavutettavissa.

Vuoden 2021 lopussa Limingan kunnan työttömyysaste oli 6,3 % (10,3 % vuonna 2020). Työttömyys on alkanut elpymään koronaepidemian pahimman vaiheen jälkeen kevään ja kesän 2021 aikana. Syyskuussa 2022 Limingan kunnan työttömyysaste 4,0 % on Pohjois-Pohjanmaan toiseksi parhaimmalla sijalla. Koko maan työttömyysaste oli samaan aikaan 8,8 % ja Pohjois-Pohjanmaan 9,2 %. Limingassa työttömyysaste on koko maata ja Pohjois-Pohjanmaata selkeästi alhaisempi. Syyskuussa 2021 työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 179, joista pitkäaikaistyöttömiä on yhteensä 36.

Avoimia työpaikkoja kunnassa oli 2022 syyskuussa 91 kappaletta (73 syyskuussa 2021).

2.1.3 MAANKÄYTTÖ JA ASUNTORAKENTAMINEN

Maankäytön tulevat suuntaviivat on esitetty kuntastrategiaan sisältyvässä kasvualuetarkastelussa. Asuntorakentaminen tulee vuonna 2022 keskittymään kirkonkylässä ensisijaisesti Kotirantaan sekä Tupoksessa Saunarannan alueille. Kuntastrategian talousarvion mukainen asuntotuotantotavoite on noin 80 asuntoa vuodessa. Tavoitteen saavuttamiseen sisältyy yleisen taloustilanteen kehittymiseen liittyviä riskejä.

2.2 TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

2.2.1 TALouden KEHITYSNÄKYMÄT

Vuoden 2021 lopussa alkanut maailmantalouden elpyminen koronaepidemian aiheuttamasta talouden supistumisesta loppui Venäjän hyökättyä naapurimaahansa Ukrainaan helmikuun lopussa 2022. Lännen Venäjälle asettamien pakotteiden ja energiasodan myötä inflaatio on noussut vuoden mittaan jopa 10 %:n lukemiin, johon Euroopan Keskuspankki on joutunut reagoimaan nopeilla koron nostoilla inflaation hillitsemiseksi. Merkittävä osa hintojen kasvusta liittyy kuitenkin energiahintojen kasvuun, johon koron nostoilla on perinteisesti heikko vaikuttavuus. Valtionvarainministeriön ennusteiden mukaan talouden kasvu hidastuu merkittävästi loppuvuoden 2022 aikana ja edessä on seisahtuvan talouskasvun vaihe. Realistinen riski on myös talouden painuminen taantumaan vuoden 2023 aikana. Talouden tilannekuvaa heikentää ihmisten yleinen epävarmuus ja heikko luottamus talouden kehitykseen, pula energiasta, nopeasti kasvavat hinnat, rapautuva ostovoima ja nousevat korot. Vaikka näkymät lähitulevaisuuden suhteen ovat varsin synkät, ennusteissa odotetaan talouden alkavan osoittaa elpymisen merkkejä loppuvuoden 2023 aikana. Tämä edellyttää sitä, ettei Venäjän ja Ukrainan välinen sota eskaloitu laajemmin Eurooppaan, eikä covid-19-pandemia ei enää aiheuta talouden sulkutoimenpiteitä tai rajoituksia.

Maailmantalouden kasvu hidastuu kuluvan vuoden aikana 2,7 prosenttiin viime vuoden nopean kasvun jälkeen. Vuoden 2023 maailmantalouden kasvuksi ennakoidaan 2,5 prosentin tasoa. Euroalueen näkymät ovat heikentyneet Venäjän hyökkäyssodan seurauksena ja etenkin Saksan talouden näkymät ovat erityisen heikot. Yhdysvaltojen talous on supistunut kuluvan vuoden aikana, joskin Yhdysvaltojen talouden ei ennakoita painuvan taantumaan palkkojen ja työllisyyden vahvan kasvun johdosta. Kiinan talouskasvu on hidastunut merkittävästi kuluvan vuoden aikana. Kiinan talouskasvua häiritsee edelleen jatkuvat koronasulut sekä kiinteistösektorin ongelmat.

Rahapolitiikan kiristäminen Yhdysvalloissa ja Euroopassa ovat johtaneet korkotasojen jyrkkään nousuun. Korokojen nostoilla on pyritty vastaamaan Yhdysvaltojen ja Euroopan nopeaan hintojen kasvuun, mutta inflaatiota ei ole saatu vielä täysin kuriin Yhdysvalloissa eikä myöskään Euroopassa. Korkoennusteet viittaavat siihen, että korot tulevat nousemaan vuoden 2024 loppuun saakka, jonka jälkeen ne lähtevät todennäköisesti laskemaan ylimmistä saavuttamistaan lukemista. Yleisimmät korkoennusteet viittaavat, että koroissa tullaan näkemään korkeimmillaan noin neljän prosentin korkotaso, ennen niiden kääntymistä laskuun.

Euroopassa vallitseva energiakriisi johtaa todennäköisesti tulevana talvena energian kulutuksen säännöstellään jossain muodossa. Tulevan talven kylmyys ratkaisee paljon, kuinka jyrkkiin toimenpiteisiin energiainmarkkinoilla joudutaan turvautumaan. Maakaasun hinta oli vielä alkusyksystä 2022 ennätyskorkeissa lukemissa,

mutta syksyn edetessä hinta on tullut hyvin lähelle ennen Venäjän ja Ukrainan sotaa edeltävää tasoa. Myös raakaöljyn hinta on palautunut hieman loppukevään huippulukemista.

Maailman tavara kauppa on ollut vahvaa loppukeväästä 2022 lähtien. Maailmankaupan kehitystä hidastaneen komponenttipulan hellittämisestä on saatu jo alustavia viitteitä. Maailmankaupan kokonaiskasvuksi vuodelle 2023 ennustetaan tällä hetkellä 4,0 %:n kasvua.

Yksityisen kulutuksen kasvua hidastaa hintatasojen nopea kasvu, sillä kuluttajahintainflaatio on kiihtynyt syksyn 2022 aikana jopa 8 %:n lukemiin ja tulee yltämään noin 6,5 %:n keskiarvolukemiin koko vuoden osalta. Vaikka hintojen kasvu johtuu pääasiassa energiahintojen kasvusta, koskee kuluttajahintainflaatio hyvin laaja-alaisesti kaikkia hyödykeluokkia. Muun muassa tämän johdosta yksityinen kulutus tulee kehittymään vaisusti 2023 vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Kuluttajien luottamus talouteen on heikentynyt merkittävästi ja epävarmuus on lisääntynyt. Tästä syystä etenkin kuluttajien kestokulutushankinnat siirtyvät myöhempään ajankohtiin, joka edelleen hidastaa talouskasvua. Positiivisesta työllisyyskehityksestä huolimatta kotitalouksien reaalitulot ovat vuoden 2022 aikana supistuneet ja kotitalouksien säästämisaste painuu nollan tuntumaan.

Työllisyyden kehitys on ollut vuoden 2022 aikana positiivista, mutta kohtaanto näyttää edelleen heikentyneen yritysten osaamistarpeen ja työnhakijoiden osaamisvahvuuksien suhteen. Pula osaavasta työvoimasta heikentää yritysten mahdollisuuksia kasvattaa omaa toimintaansa ja tuotantoansa.

Lähde: VM, Kuntaliitto

2.2.2 KUNTATALOUS

Kuntatalouden luvut ovat näyttäneet poikkeuksellisen hyviltä vuosina 2020 ja 2021 huolimatta Covid-19-epidemian aiheuttamista häiriöistä kuntien toimintaan. Epidemia ei ole heikentänyt kuntataloutta valtion tukitoimien johdosta. Tukitoimien kokonaissuuruus 2020 ja 2021 aikana ovat olleet noin 5 miljardin euron kokonaisluokkaa. Toimintamenojen kasvu on kuitenkin kuntasektorilla kiihtynyt vuoden 2021 aikana 7,6 prosentin tasolle, mikä liittyy pääasiassa koronaepidemian hoidosta aiheutuviin lisätehtäviin. Vuoden 2022 tilanne näyttää kahta aiempaa vuotta heikommalta huolimatta yhteisöverotuottojen ennustettua suuremmasta kasvusta. Kuntasektorin toimintamenojen kasvun arvioidaan hiipuvan 1,8 prosentin tasolle vuonna 2022.

Kuntatalouteen kohdistuu suurin muutos viimeisten vuosikymmenten aikana, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 2023 vuoden alusta lähtien. Muutoksen vaikutus kuntiin vaihtelee osin jopa merkittävästi, mukaillen muun muassa kuntien väestöjen ikärakenteita. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä laajojen investointien takia ja henkilöstökustannusten nopea kasvu heikentää alueiden alijäämää myös tulevina vuosina. Kuntatalouden vertailu edellisiin vuosiin nähden vaikeutuu vuonna 2023, sillä hyvinvointialueuudistuksen johdosta vertailukelpoista kuntataloutta ei ole. Ajan myötä nähtäväksi jää, miten valtion kunnille ja hyvinvointialueille jakama rahoitus tulee kehittymään vuoden 2023 jälkeisenä aikana.

Vuonna 2023 julkisen talouden merkittävimmät riskit liittyvät yleiseen talouskehitykseen, joka on ollut voimakkaasti riippuvainen Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan aiheuttamien markkinahäiriöiden vaikutuksesta. Myös Covid-19 epidemian mahdolliset uudet aallot voi lisätä julkisten menojen kasvua. Riskit kuntatalouden vuosia kestäneestä velkaantumisesta alkavat realisoitumaan korkojen (mm. Euribor 12 kk) noustessa noin kolmen prosentin tasolle loppuvuodesta 2022. Korkojen nousu pohjaa rahapolitiikan pyrkimykseen hillitä voimakasta inflaatiota, eli kustannusten kasvua. Kustannusten kasvun selkein ajuri on energia, jonka hinta on noussut pääasiassa Venäjään kohdistettujen pakotteiden ja niiden vastareaktioiden myötä.

Valtionvarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan vuosien 2024 - 2026 toimintamenojen kasvu on keskimäärin 2,3 prosentin tasolla. Kuntien kustannusten kehittymistä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin kasvuksi arvioidaan keskimäärin 2,6 prosenttia vuodessa. Arvion pohjana on kuitenkin ennuste, ettei Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan eskaloitu muualle Eurooppaan tai maailmaan ja että konfliktiin löydetään kohtalaisen nopeasti diplomaattinen ratkaisu. Nähtäväksi jää, onko tämä liian optimistinen arvio tilanteen kehittymisestä.

Lähde: VM, Kuntaliitto

2.2.3 LIMINGAN KUNNAN KEHITYSNÄKYMÄT

Limingan kunta on kasvanut ja kehittynyt pitkäjänteisellä työllä elinvoimaiseksi ja vireäksi kasvukunnaksi. Kunnan kasvun myötä myös sen palvelutoiminnan on ollut välttämätöntä kasvaa, mikä on näkynyt toimintakulujen ajoittain suurenakin kasvuna. Kunnan kiinteistöissä ilmenneet sisäilmaongelmat ovat lisänneet investointimenoja viime vuosien aikana. Haasteisiin on vastattu ripeästi ja avoimesti. Tällä hetkellä Limingan kunnan kiinteistökanta on keskimäärin hyvässä kunnossa ja kuntalaisille pystytään tarjoamaan terveelliset ja turvalliset tilat. Kunnan velkamäärä on pysynyt viime vuosina hallinnassa mittavasta menokasvusta huolimatta maltillisen investointimäärän johdosta. Tämän hetken talousnäkymien perusteella velkamäärä lähtee kuitenkin kasvuun suunnittelukaudella 2024 - 2025. Ensisijainen keino velkamäärän hallinnassa tulee olemaan menokasvun hillitseminen ja investointien priorisointi.

Kiinteistöjen sisäilmaongelmia varten on luotu erillinen sisäilmaohjelma, joka koostuu neljästä isommasta kokonaisuudesta, jotka liittyvät läheisesti toisiinsa ja muodostavat yhtenäisen sisäilmaohjelmakokonaisuuden. Nämä neljä kokonaisuutta ovat sisäilmaongelmien ennaltaehkäisy, viestintä sisäilma-asioissa, toimintamalli sisäilmaongelmia havaittaessa sekä rakennushankkeisiin liitettävät puhtaudenhallinta- ja kosteudenhallinta-asiakirjat. Kun lukion saneeraus saadaan tehtyä, on koko kunnan rakennuskanta joko korjattu tai rakennettu uudelleen. Lähivuosina ei ole taloudellisesti mahdollista investoida merkittäviä määriä. Panostukset teiden ja alueiden ylläpitämiseen ja rakentamiseen ovat kuitenkin välttämättömiä kasvun mahdollistamiseksi.

Elinvoiman vahvistaminen on ollut keskiössä muutaman valtuustokauden ajan. Panostukset näkyvät työpaikkamäärien ja yritysten määrien voimakkaana kasvuna. Työllisyystilanne vuoden 2022 loppupuolella on erittäin hyvä, työttömien työnhakijoiden osuuden ollessa 4,0 %:n tasolla koko työvoimasta. Limingan avoimien työpaikkojen määrä on vuosittain kasvanut tasaiseen tahtiin ja myös pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut. Moottoritie- ja valtatie- näkyvyydet kiinnostavat yrityksiä.

Kunnan kansainvälistymisohjelmaa on toteutettu laajalti ja sen mukaisesti olemme mukana kaupunkiseudun yhteisissä matkailun kansainvälistymishankkeissa. Kiinnostus kunnassa tarjottaviin kohteisiin ja tuotteisiin mm. koulutusviennin osalta on kasvussa. Kunnanvaltuuston hyväksyttyä Matkailu Master Planin myös Liminganlahden osalta kehitystyötä voidaan jatkaa sen suunnassa. Koronatilanteen hellittämisen myötä matkailutoimintaa voidaan avata uudelleen. Kunta siirtyi osaltaan syrjään Liminganlahden majoitus- ja ravitsemusliiketoiminnan osalta, kun se myi liiketoiminnan Go Arctic Oy:lle, joka jatkaa toimintaa. Yrityksellä on merkittävää matkailuliiketoimintaa ja se vahvistaa luontomatkailun kokonaisuutta Limingassa.

Lähtökohtana kunnan toiminnan kehittämiseksi on tarjota asukkaille kuntastrategian mukaiset palvelut siten, että kunnan talous pysyy pitkällä aikavälillä tasapainossa ja kuntalaisten verorasitus kohtuullisena. Talouden tasapainottamiseksi ja sote -muutoksen johdosta kunta joutuu jatkuvasti tarkastelemaan palvelurakenteitaan. Palvelutuotannon toimintatapojen ja prosessien kriittinen arvioinnin seurauksena toimintatapojen jatkuva kehittäminen on välttämätöntä, jotta kunta pystyy jatkossakin tarjoamaan laadukkaat ja kattavat palvelut lähellä kuntalaisia käytettävissä olevilla resursseilla. Palvelutuotannon kehittämiseksi muun muassa digitalisaatiota ja automaatiota tullaan hyödyntämään kuntastrategian linjausten mukaisesti. Tulevina vuosina on tärkeää hioa eri toimintojen prosessit mahdollisimman tehokkaiksi, tehdä sopeuttamista niiltä osin kuin toiminta supistuu, sekä tarkastella kiinteistöverojen taso suhteessa lähiseudun muihin kuntiin.

Kunnan taloudenhoidon haasteet liittyvät keskeisesti toimintakulujen hallintaan. Toimintakulujen kasvua on välttämätöntä rajoittaa vastaamaan verorahoituksen kokonaiskasvua. Pitkään jatkuneiden valtionosuusleikkausten myötä kunta on joutunut vahvistamaan tulopohjaansa korottamalla tuloveroprosenttia 0,5 % -yksiköllä sekä vuodelle 2017 että vuodelle 2018. Myös toteutetut mittavat investoinnit ovat vaatineet tulopohjan vahvistamista. Tulopohjan laajentaminen ja vahvistaminen on välttämätöntä, jotta investoinnit kyettään maksamaan.

Vuonna 2021 kunnan verotulot toteutuivat noin 2,1 milj. euroa talousarviota suurempana. Vuonna 2023 verotuloista leikkaantuu maakunnalle tuloveroista 12,64 % ja yhteisöverosta maakunnalle siirtyy noin yksi kolmasosa. Vuonna 2023 tuloverojen taso pysyy poikkeuksellisen korkeana vuoden 2022 verotukseen liittyvien "verohäntien" vielä tuodessa veronpalautuksia kunnille vuoden 2022 verotuksen mukaisena. Vuonna 2024 tuloverojen kokonaistaso putoaa noin miljoonalla eurolla vuoden 2023 talousarvioon verrattuna ja vuoden 2023 tuloverojen kokonaistaso näytetään saavutettavan aikaisintaan vuonna 2026. Tämä asettaa merkittävän haasteen toimintojen sopeuttamisen näkökulmasta, huomioiden viime vuosien nopean toimintamenojen kasvuvauhdin. Verotulot eivät mahdollista toimintamenojen kasvua vuosina 2024 ja 2025, vaan pikemminkin näyttää edellyttävän nykyisen menotason sopeuttamista/tasapainottamista.

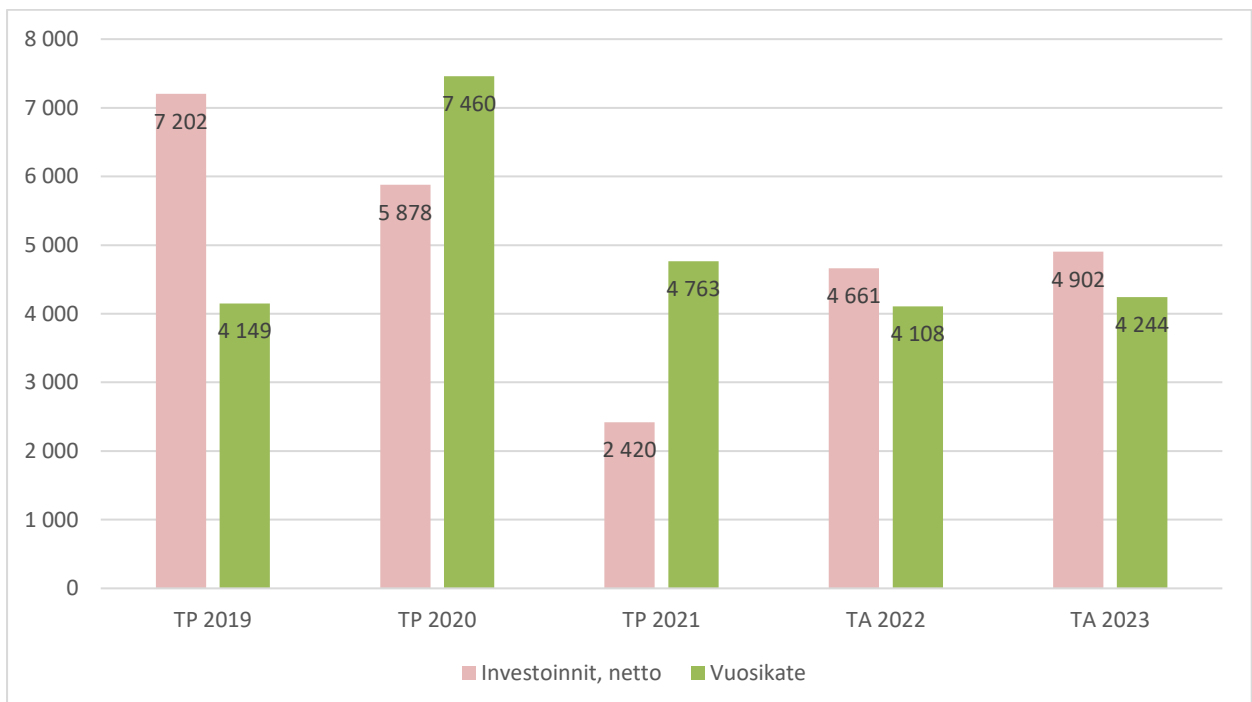
Kunnan ja kuntakonsernin talousarvion taloudenhoitoon liittyvät tavoitteet talousarvion suunnitteluvuosille ovat:

- **toimintakatteen kasvu on pienempi kuin verorahoituksen kasvu** = tulot kasvaa nettomenoja nopeammin
- **vuosikate kattaa poistot** = tilikauden tulos on positiivinen
- **konsernin lainamäärä ei kasva yli maan keskiarvion**
- **taseessa on ylijäämää valtuustokauden päättyessä**

Talouden tasapainoa tulee tarkkailla jatkuvasti ja reagoida muutoksiin nopeasti käytännön toiminnan tasolla. Vuoden 2023 alusta toteutuva sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenneuudistus aiheuttaa mittavaa sopeuttamispainetta kunnan nykyisiin toimintoihin, alkuvaiheessa etenkin tukipalveluiden osalta. Voimassa olevan lainsäädännön (sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamista) perusteella kunta pystyy vuokraamaan kiinteistöjä maakunnalle 3+1 vuoden ajan vuoden 2023 alusta lähtien, jonka jälkeen vuokrasopimukset ovat todennäköisesti toistaiseksi voimassa olevia. Ateria- ja puhtauspalvelut hyvinvointialue hankkii palvelut markkinoilta kilpailutuksen kautta ja Limingan kunnan henkilöstö suoraan näihin palveluihin liittyen siirtyy ulkoisen palveluntuottajan palvelukseen. Kunta ei voi nykyisen lainsäädännön mukaisesti tuottaa tukipalveluita hyvinvointialueelle.

Limingan kunnan talouden kehitys

	2016	2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Asukasluku 31.12.	10 005	10 138	10 154	10 191	10 241	10 218	10 404	10 291
kasvu-%	0,7	1,3	0,2	0,4	0,5	-0,2	0,8	0,4
Tuloveroprosentti	20,5	21	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5	8,86
Verotulot	29 990	31 384	32 098	33 743	35 312	37 316	37 910	21 414
Valtionosuudet	25 231	25 236	24 187	24 598	29 025	26 557	28 017	20 270
Verorahoitus yhteensä	55 221	56 620	56 285	58 341	64 337	63 873	65 927	41 684
muutos %	2,9	2,5	-0,6	3,7	10,3	-0,7	5,9	-36,8
e/asukas	5 519	5 585	5 543	5 725	6 282	6 251	6 337	4 051
Toimintamenot	58 793	58 764	59 258	62 338	64 064	68 875	69 561	53 207
muutos %	5,5	0,0	0,8	5,2	2,8	7,5	4,5	-23,5
Toimintakate	50 650	50 673	50 722	54 054	56 757	59 036	61 695	37 196
muutos %	6,4	0,0	0,1	6,6	5,0	4,0	3,7	-39,7
e/asukas	5 062	4 998	4 995	5 304	5 542	5 778	5 930	3 614
Vuosikate	4 424	5 881	5 441	4 149	7 460	4 763	4 128	4 244
e/asukas	442	580	536	407	728	466	397	412
vuosikate/poistot %	78,9	147,4	142,8	85,9	164,9	100,7	100,7	105,3
Tilikauden tulos	-1186	1891	1630	100	2 936	843	61	212
Investoinnit, netto	2 448	7 467	16 728	7 202	5 878	2 420	4 661	4 902
e/asukas	245	738	1648	708	574	237	448	476
Investointien tulorahoitus-%	157,0	77,0	28,5	50,3	51,3	102,1	73,1	69,4
Lainakanta	17 950	30 550	30 550	38 750	31 450	31 159	37 750	29 841
e/asukas	1 771	3 009	3 009	3 009	3 071	3 049	3 628	2 900
Omavaraisuusaste, %	64,1	64,3	55,6	51,5	54,2	55,5	-	-
Kertynyt ylijäämä	8 224	8 155	8 264	8 365	8 442	8 955	8 375	8 904
e/asukas	822	804	814	821	824	876	805	865

3. LIMINGAN KUNNAN STRATEGISET LINJAUKSET JA TAVOITTEET

Limingan kunnanvaltuusto päivitti kuntastrategian (2018 – 2025) 13.6.2022 (§ 51). Hallintokuntien toiminnalliset tavoitteet talousarviossa 2023 on johdettu kuntastrategiaan kirjatuihin päämääriin.

3.1 LIMINGAN VISIO JA TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT

LUPAUKSEMME

Teemme yhdessä

Toimintamme pohjautuu kumppanuuteen ja verkostoihin

Toimimme mahdollistajana ja kumppaniemme menestys on meidän menestys

Luomme yhdessä avointa, luottamuksellista ja kannustavaa ilmapiiriä

Uskomme omaan tekemiseen

Olemme yhdessä ylpeitä kunnastamme ja uskomme siihen, mitä teemme

Päättäjinä ja työntekijöinä sitoudumme vetovoimaisen kuntakuvan vahvistamiseen

Uudistumme ja kokeilemme rohkeasti

Ymmärrämme muutoksen välttämättömyyden maailman muuttuessa

Rohkaisemme avoimeen keskusteluun ja tuemme uusia toimintatapoja

Kokeilemme uusia toimintatapoja ja olemme entistä ketterämpiä

HYVÄ, PAREMPI, LIMINKA!

3.2 STRATEGISET TAVOITTEET

ELINVOIMAINEN KUNTAYMPÄRISTÖ

Lähtökohtana on kunnan elinvoiman lisääminen tukemalla yritysten kasvua, kehittymistä ja työpaikkojen lisäämistä. Elinvoiman kehittämisessä olennaista on myös työllisyys ja vetovoimainen kuntabrändi. Profi-
loidumme kansainvälisen matkailun kohteena ja tavoitteenamme on nostaa Liminka yhdeksi luonto- ja teemamatkailun kärkikohteeksi Pohjois-Suomessa.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2023	Tavoite 2025
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa	Uudet perustetut yritykset (kpl)	yli 70 yritystä	yli 70 yritystä / vuosi
	Vuokratut ja myydyt yritystontit (kpl)	yli 10 luovutettua tonttia	yli 10 tonttia / vuosi
	Yhteisöverotulojen kehitys	kasvu + 20 %	> 1,2 milj. €
Pohjois-Suomen paras työllisyysaste ja alle 25-vuotiaiden täys-työllisyys	Työttömyysaste (4,0 % 9/2022)	< 5,5 %	< 5 %
	Pitkäaikaistyöttömien määrä (36, 9/2022)	< 35 henkilöä	< 30 henkilöä
	Nuorten työttömien määrä (19 henkilöä 9/2022)	< 30 henkilöä	0
	Kunnan osuus työmarkkinatuen kustannuksista (2021, 363 teur)	< 200 000 €	< 200 000 €
Liminka yhdeksi luonto- ja teemamatkailun kärkikohteeksi Pohjois-Suomessa	Matkailun Masterplanin toteutumisaste	60 %	100 %
	Koulutusvientiryhmät Limin- gassa (kansainväliset ja kansalliset yöpyjät)	> 3-5 ryhmää /vuosi (tavoite ilman koronan vaikutusta)	> 24 ryhmää / vuosi
	Muut matkailuryhmät	> 3-5 ryhmää / vuosi > 3-5 ryhmää /vuosi (tavoite ilman koronan vaikutusta)	>24 ryhmää / vuosi
Pohjois-Suomen vetovoimaisin kuntabrändi	Sijoittuminen vetovoima-tutkimuksissa	Kolmen kärjessä Pohjois-Suomessa	Pohjois-Suomen vetovoimaisin

MAANKÄYTTÖ JA KUNTAKUVA

Maapolitiikkaa toteutetaan erillisen valtuuston hyväksymän maapoliittisen ohjelman mukaisesti. Keskeistä on kunnan vetovoiman ja kunnan keskusta-alueen kehittäminen, hyvät liikenneyhteydet ja julkinen liikenne, kestävä kehitys ja uusien innovaatioiden hyödyntäminen, sekä riittävän tonttitarjonnan varmistaminen.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2023	Tavoite 2025
Riittävä tonttitarjonta asukkaiden ja yritysten tarpeisiin	Vuosittainen tonttireservi (kaavallinen valmius) <ul style="list-style-type: none"> - asuntotontit - yritystontit joista rakentamiskelpoiset tontit <ul style="list-style-type: none"> - asuntotontit, kpl - yritystontit, kpl 	120 kpl 20 kpl	120-150 kpl 20 kpl
Kunnan muuttotase on positiivinen	Muuttotase	Muuttotase on positiivinen	Muuttotase positiivinen
Kuntakeskuksen veto-voima kasvaa	Liike-, toimitila- ja asuinrakentamisen kasvattaminen sekä tyhjien liiketilojen väheneminen kuntakeskuksessa. Kuntakeskuksen ja Tupoksen <ul style="list-style-type: none"> - asukasluku - uudet yksityiset investointihankkeet 	+ 40 asukasta / vuosi > 5 uudisrakennushanketta	Kuntakeskuksen ja Tupoksen asukasluku ja työpaikkamäärä on merkittävästi vahvistunut
Saavutettavuus ja liikenneyhteydet paranevat	Joukkoliikenteen nousijamäärät MAL-hankkeet Lähijunayhteys ja kaksoisraide.	Käyttäjien määrä kasvaa Kunnasta vähintään 1 hanke hyväksytty suunnitelmaan Lähijunaselvitys hyväksytty. Kaksoisraiteen suunnittelua jatketaan vuonna 2023.	Käyttäjien määrä kasvaa 2-3 toteutunut Kokeilu käynnistynyt. Kaksoisraide on osana valtakunnallista liikennejärjestelyohjelmaa.

HYVINVOIVAT KUNTALAISET

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Limingassa kuntajohtamisen ytimessä. Se on kiinteä osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kunta luo toiminnallaan kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2023	Tavoite 2025
Hyvinvointikertomuksen tavoitteiden toteuttaminen	Lasten ja nuorten vapaa-ajan liikkuminen	Tilanne paranee koulu-terveyskyselyssä 2023	
Osallistumista ja yhteisöllisyyttä tukevat toimintamallit on otettu käyttöön	Kuntalaisten kokema hyvinvointi kuntalaiskyselyssä	65 % kuntalaisista arvioi hyvinvointinsa hyväksi tai erittäin hyväksi	75 kuntalaisista arvioi hyvinvointinsa hyväksi tai erittäin hyväksi
Liminka tunnetaan monipuolisena kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumakuntana	Keskeisten tapahtumien kävijämäärät Virkistysalueiden kehittämissuunnitelma yhteistyössä eri toimijoiden kanssa Uusien lasten, nuorten ja perheiden tapahtumat. Limingan kulttuurin merkkihenkilöiden brändäminen (Ojanperä, Lampi, Tuori ja Krankka)	Kävijämäärät kasvavat vuosittain Rantakylän ja Ruutikan kaan virkistysalueiden masterplanin mukainen toimeenpano Kaksi uutta nuorten tapahtumaa vuoden 2023 aikana. Suunnitelmatyö aloitettu	Kävijämäärät kasvavat vuosittain Suunnitelmista 75 % toteutettu. Tapahtumien vakiintuminen vuoteen 2025 mennessä. Suunnitelmat valmiina ja osittain toteutuksessa. Kulttuuripääkaupunkivuoteen valmistautuminen.

TALouden TASAPAINO JA JOHTAMINEN

Kunnan perustehtävien hoitaminen ja strategisten päämäärien saavuttaminen edellyttää suunnitelmallista ja pitkäjäteistä taloudenhoitoa. Palvelut järjestetään palveluiden järjestämissuunnitelmien ja talouden reunaehdot huomioiden. Johtamisessa ja taloudenhoidossa huomioidaan yhä enemmän konsernin kokonaisuus. Kunta kehittää asiointipalveluita entistä sähköisempään muotoon. Yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten osallistumista vahvistetaan ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja, jotka tukevat kuntalaisten kohtaamisia ja vuoropuhelua sekä eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja aktiivista toimintaa.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2023	Tavoite 2025
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Toimintakate Verorahoitus	Toimintakatteen kasvu </= verorahoituksen kasvu	Toimintakatteen kasvu </= verorahoituksen kasvu
	Investointien tulorahoitus % Konsernin lainamäärä € /asukas	Yli 60 %	Yli 80 %
	Vuosikate	< koko maan keskiarvo	koko maan keskiarvo
	Taseen ylijäämä	Vuosikate kattaa poistot	Vuosikate kattaa poistot
		Taseessa on ylijäämää	Taseessa on ylijäämää
Omistajaohjauksella toteutetaan kuntastrategiaa	Omistajapoliittisten linjausten toteutuminen	Tavoitteiden toteutuminen	Toimiva ja tehokas kuntakonserni
	Omistajaohjauskeskustelut	Vähintään 2 x / vuosi	
	Yhtiökohtaisten tavoitteiden toteutuminen	Tavoitteiden toteutuminen	
Hyvinvoiva, osaava, sitoutunut ja kehityshakuinen henkilöstö	Sairauspoissaolopäivät / työntekijä	Sairauspoissaolojen määrä < 15 pv/tt	
	Keskimääräinen eläköitymisikä	> 64 vuotta	
	Henkilöstökysely	Henkilöstön työhyvinvointi paranee	
	Henkilöstön osaaminen	Osaamisen kehittymisen koulutus suunnitelman mukaisesti. Koulutus suunnitelman toteutuminen.	
Oikea-aikainen, avoin ja monikanavainen viestintä	Julkaisujen määrä eri kanavissa	Jokainen hallinnonala viestii toiminnastaan vähintään 1 x / viikko	

4. TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN KONSERNIJOHDOLLE JA KUNNAN EDUSTAJILLE TYTÄRYHTEISÖISSÄ

Kuntalain 47 §:n mukaan kunnan tulee omistajaohjauksella huolehtia siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön tai yhteisön hallintoon ja toimintaan. Limingan kunnan omistajapoliittiset linjaukset (valtuusto 12.11.2018) ja Konserniohje (Valtuusto 7.9.2015) sisältävät tarkemmat ohjeet omistajaohjauksen toteuttamisesta.

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Omistusosuuksien tarkistus 31.12.2021	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus, %	Konsernin omistusosuus, %
Tytäryhteisöt ja niiden omistukset			
Limingan Kehitys Oy:	Liminka	100,00	100,00
Hotelli-Ravintola Liminganlahti Oy	Liminka	0,00	100,00
Park Hotel Liminka Oy	Liminka	0,00	100,00
Limingan Vesihuolto Oy	Liminka	98,03*	98,03*
Limingan Asunnot Oy:	Liminka	100,00	100,00
As Oy Limingan Rivitalot	Liminka	0,00	100,00
Kiinteistö Oy Limingan Vanamo	Liminka	75,00	75,00
Kiinteistö Oy Limingan Lakeustalo	Liminka	100,00	100,00
Kuntayhtymät			
Oulun Seudun Koulutus kuntayhtymä (OSEKK), Liminka-konserni Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Liminka-konserni	Oulu	3,85	3,85
Pohjois-Pohjanmaan liitto, Liminka-konserni	Oulu	1,41	1,41
	Oulu	1,33	1,33
Osakkuusyhteisöt			
Limingan asunnot Oy:			
As Oy Karintie	Liminka	0,00	27,86
As Oy Limingan Koti	Liminka	0,00	29,46
As Oy Veteraanipuisto	Liminka	0,00	36,00
Limingan Kehitys Oy:			
Limingan Kuitu Oy	Liminka	0,00	49,00
Ruutikangas Oy	Liminka	0,00	15,00

*) Limingan Vesihuolto Oy:n omistuksia on lunastettu kunnalle vuoden 2022 aikana, joten nykyinen omistusosuus on tilinpäätöshetkeä suurempi.

Konsernijohdolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Toimintatulot /toimintamenot, %	32,6	27,6	29,1	> 30	>30
Vuosikate % poistoista	90,1	144	107,2	> 100	>100
Omavaraisuusaste, %	43,4	45,3	45,3	> 50	>50
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	81	74,2	74,2	< 60	<60
Lainamäärä € / asukas	5 025	4 704	4 874	< 4 000	<4 000
Raportointi toiminnasta ja taloudesta ennen kokouksia	1.helmi	-	1-2 x vuosi	2 x vuosi	2 x vuosi

4.1 LIMINGAN KUNNAN TYTÄRYHTEISÖJEN TULOSTAVOITTEET

4.1.1 LIMINGAN VESIHUOLTO OY

Yhtiö vastaa vesihuoltolain mukaisena vesihuoltolaitoksena toiminta-alueensa vesihuollosta.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	TA2023
Tilikauden tulos	+
Toiminnan tuotot / toiminnan kulut %	> 100
Investointien tulo-rahoitus %	> 80
Omavaraisuusaste %	> 40
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2
Vesihuollon maksujen taso kilpailukykyinen	
Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus turvattu	
Talous vs. investoinnit tasapainossa	

Limingan Vesihuolto Oy:n liiketoiminnalliset edellytykset tulevien vesihuoltoinvestointien suhteen selvitetään 2023 vuoden aikana. Toiminnan jatkuvuuden sekä välttämättömien investointien rahoituksen varmistamiseksi, tarkastellaan myös toiminnan organisoitumisen eri vaihtoehtoja.

4.1.2 LIMINGAN ASUNNOT OY

Yhtiön tehtävänä on toteuttaa kunnan asuntopolitiikkaa ylläpitämällä Limingassa monipuolista ja kohtuuhintaista vuokra-asuntokantaa.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	TA2023
Tilikauden tulos	+
Omavaraisuusaste %	> 50
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2
Vuokra-asuntojen vuokrausaste %	> 95
Tyhjillään olevien asuntojen määrä %	< 2
Vuokra-asuntojen tarjonta vastaa kysyntää	
Raportointi kiinteistöjen kunnosta ja korjausvelan määrästä	
Vuokrataso on seudullisesti kilpailukykyinen	
Uusinvestointien omarahoitus osuuden kasvattaminen	
Asuntojen 5 vuoden PTS suunnitelma	

4.1.3 LIMINGAN KEHITYS OY

Limingan Kehitys Oy:n tehtävänä on toimia kunnan elinvoiman kehittämisen välineenä.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	TA2023
Tilikauden tulos	+
Omavaraisuusaste % osakaslainan lyhentäminen	> 50

4.1.4 KIINTEISTÖ OY LAKEUSTALO LIMINKA

Kiinteistöyhtiö hallinnoi loppuvuonna 2018 valmistunutta Lakeustalon kiinteistöä Limingan keskustassa.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	TA2023
Tilikauden tulos	+
Omavaraisuusaste %	> 50
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2
Tilojen vuokrausaste %	> 95
Kilpailukykyinen vuokra	
Kiinteistön arvon säilyminen	
Kiinteistön energiatehokkuus	

4.1.5 KIINTEISTÖ OY LIMINGAN VANAMO

Kiinteistöyhtiö hallinnoi Tupoksesa sijaitsevaa Vanamon kiinteistöä. Kunnan osalta tila on päiväkotikäytössä.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	TA2023
Tilikauden tulos	+
Omavaraisuusaste %	> 50
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2
Kilpailukykyinen vuokrataso	
Kiinteistön arvon säilyminen	
Kiinteistön tilatehokkuuden lisääminen	
Kiinteistön energiatehokkuus paranee	

5. TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio on valtuuston tärkein toiminnan ja talouden ohjauksen väline. Talousarvio on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi turvataan. Talousarvio jakaantuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan.

Käyttötaloulosassa palvelualueita sitoo toimintakate (=ulkoiset nettomenot). Johtavilla viranhaltijoilla on oikeus tehdä tulo- ja menomäärärahojen muutoksia palvelualueensa sisällä, mikäli ne eivät muuta toimintakatetta. Valtuuston tulee hyväksyä toimintakatteeseen vaikuttavat sekä palvelualueiden väliset muutokset. Vastuu käyttötaloushankkeiden määrärahojen riittävydestä on kunkin palvelualueen johtavalla viranhaltijalla.

Rahoitusosan sitova erä on pitkäaikaisten lainojen lisäys.

Investointiosan menot ja tulot ovat sitovia hanke tasolla. Hankkeet voivat olla yksilöityjä tai suurempia kokonaisuuksia. Vastuu investointihankkeiden määrärahojen riittävydestä on kunkin palvelualueen johtavalla viranhaltijalla.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistönhoito sekä kunnallistekniikan palvelut sisältyvät ko. palveluita ostavien tulosalueiden talousarvioihin kumppani ostoina ao. liikelaitokselta.

Konsernipalveluista sisäisinä palveluina myydään ne toimisto- ja IT-palvelut, jotka kohdistuvat suoraan jollekin tulosyksikölle. Sisäiset palvelut on hinnoiteltu omakustannusperiaatteella.

Laskennallisia kustannuksia ovat suunnitelman mukaiset poistot sekä ne talous- ja hallintopalvelut, jotka eivät kohdistu selkeästi jollekin tulosyksikölle.

Talousarviomuutokset tulee tehdä talousarviovuoden aikana.

Talousarvion seuranta: Talousarvion toteumasta raportoidaan kuukausittain kunnanhallitukselle ja toteuma saatetaan valtuustolle tiedoksi kokousaikataulun mukaisesti. Vuonna 2023 osavuositarkastukset laaditaan 31.3. ja 30.6. ja 30.9. kirjanpidon tilanteen mukaan. Konsernitaloudesta raportoidaan osavuositarkastusten yhteydessä. Talousarvio edellyttää palvelualueilta säännönmukaista talousarvion seuranta kuukausittain ja raportointia hallitukselle ja valtuustolle osavuositarkastusten yhteydessä. Hallintokuntien edellytetään ennakoivan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja omaa toimintaansa, jotta ne pystyvät tarvittaessa sopeuttamaan toimintaansa talousarvion tavoitteiden mukaiseksi.

Valtuutus lainanottoon: Valtuusto oikeuttaa talousjohtajan nostamaan tilapäisluottoa enintään 23 milj. euroa maksuvalmiuden turvaamiseksi. Lisäksi valtuusto oikeuttaa talousjohtajan hallintosäännön mukaisesti ottamaan uutta pitkäaikaista lainaa enintään rahoituslaskelman kohdan pitkäaikaisten lainojen lisäys mukaisesti. Lainanotto lyhyt- tai pitkäaikaisena lainana voidaan toteuttaa markkinatilanteen mukaan.

6. TULOSLASKELMAOSA

Limingan kunta, tuloslaskelma (ulkoiset)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
VARSINAINEN TOIMINTA					
Toimintatuotot					
Myyntituotot	3 490 160	2 523 048	700 250	714 255	728 540
Maksutuotot	2 190 988	2 172 900	1 047 700	1 068 654	1 090 027
Tuet ja avustukset	2 645 917	1 349 863	1 042 500	1 042 500	1 042 500
Muut toimintatuotot	1 511 749	1 506 750	2 271 000	2 271 000	2 271 000
Toimintatuotot yhteensä	9 838 814	7 552 561	5 061 450	5 096 409	5 132 067
Valmistus omaan käyttöön		- 101 220	179 500	179 500	179 500
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	- 33 522 465	- 34 142 336	- 26 329 280	- 26 790 042	- 27 325 843
Palvelujen ostot	- 26 392 347	- 26 325 464	- 9 229 800	- 9 414 396	- 9 602 684
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 327 679	- 4 196 760	- 3 289 620	- 3 355 412	- 3 422 521
Avustukset	- 2 201 134	- 2 195 400	- 1 153 900	- 1 176 978	- 1 200 518
Muut toimintakulut	- 2 431 044	- 2 610 176	- 2 434 720	- 2 483 414	- 2 533 083
Toimintakulut yhteensä	- 68 874 669	- 69 470 136	- 42 437 320	- 43 220 243	- 44 084 648
TOIMINTAKATE	- 59 035 855	- 62 018 795	- 37 196 370	- 37 944 334	- 38 773 081
Verotulot	37 316 200	37 910 000	21 414 000	20 501 000	21 156 000
Valtionosuudet	26 556 753	28 016 892	20 270 000	20 270 000	20 270 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	32 519	30 000	30 000	30 000	30 000
Muut rahoitustuotot	35 983	31 000	31 000	31 000	31 000
Korkokulut	- 133 523	- 160 000	- 300 000	- 350 000	- 300 000
Muut rahoituskulut	- 8 967	- 5 000	- 5 000	- 5 000	- 5 000
VUOSIKATE	4 763 110	3 804 097	4 243 630	2 532 666	2 408 919
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	- 3 920 058	- 4 067 340	- 4 031 400	- 4 031 400	- 4 031 400
TILIKAUDEN TULOS	843 053	- 263 243	212 230	- 1 498 734	- 1 622 481
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	893 515	-	-	-	-
Varausten lis.(-)tai väh.(+)	- 1 500 000	-	-	-	-
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	236 568	- 263 243	212 230	- 1 498 734	- 1 622 481

Tuloslaskelmassa esitetään tulo-rahoituksen riittävyys käyttötalouden menoihin ja poistoihin. Kunnan omat tulot ja valtion rahoitus muodostavat kunnan rahoitusjärjestelmän. Kunnan tärkeimmät tulolähteet ovat verotulot ja valtionosuudet. Vuoden 2023 alussa toteutuva sote -uudistus aiheuttaa laskelmiin niin suuren muutoksen, ettei vuoden 2023 talousarviota voi verrata edellisten vuosien talousarvio-, tai tilinpäätöslukuihin.

Toimintatuotot

Limingan kunnan ulkoiset toimintatuotot vuonna 2023 ovat 5,1 milj. euroa. Maakunnalle siirtyvä toimintatuottojen osuus on Perusturvalpalveluiden tilinpäätöksen 2021 mukaan noin 5,5 milj. euroa.

Toimintakulut

Limingan kunnan ulkoiset toimintakulut vuonna 2023 ovat 42,4 milj. euroa. Toimintakulut pienentyvät sote-muutoksen johdosta noin 40 % vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Palvelujen ostoihin on talousarviossa varattu 9,0 milj. euroa, josta 2,2 milj. euroa liittyy päivähoidon palvelusetelillä hankittaviin varhaiskasvatuspalveluihin. Palvelusopimuksiin ja ostojen suunnitteluun tulee kiinnittää huomiota ja toteuttaa ne mahdollisimman kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Henkilöstökulut

Limingan kunnan henkilöstökulut ovat 26,3 milj. euroa talousarviovuonna 2023. Henkilöstökulut pienentyvät merkittävästi vuoden 2022 talousarvioon nähden perusturvalpalveluiden siirtyessä hyvinvointialueen toiminnaksi 1.1.2023. Palkankorotusten vaikutukseksi on arvioitu 1,75 % vuodelle 2023. Lomapalkkavelka on budjetoitu siten, että lomapalkkavelan muutos vuoden aikana on 0. Suunnitelmavuosille 2024-2025 henkilöstökulujen kasvuksi on arvioitu 1,75-2,00 %.

Henkilöstökulut palvelualueittain, 1.000 e	Palkat ja palkkiot	Henkilösivukulut	Henkilöstökorvaukset	Yhteensä	Muutos 2022-2023	Muutos % 2022-2023
Konsernipalvelut	1 525	380	0	1 905	372	24,27 %
Elinvoima	836	176	2	1 010	-97	-8,76 %
Sivistys	15 869	3 769	151	19 487	978	5,28 %
Hyvinvointi	1 133	271	5	1 399	47	3,48 %
Kunnallistekniikka liikelaitos	566	129	0	695	-69	-9,03 %
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelu liikelaitos	1 487	346	0	1 833	-258	-12,34 %
Yhteensä	21 417	5 071	158	26 329	973	3,84 %

Henkilöstö: päätoimisessa palvelusuhteessa olevat sekä työllistetyt ja opiskelusuhteiset.	ENN2022	TA2023	%
Konsernipalvelut	23	23	0,0 %
Elinvoimapalvelut	19	19,5	2,6 %
Sivistyspalvelut	447	447	0,0 %
Hyvinvointipalvelut	55	55	0,0 %
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut	48	48	0,0 %
Kunnallistekniikka	12	12	0,0 %
Yhteensä	780	780,5	0,1 %

Henkilöstömuutokset vuonna 2023, jotka on huomioitu talousarviossa:

Hallintokunta	Nimike	Työsuhteen muoto	HTV	Aika (pp.kk.vvvv-pp.kk.vvvv)	Lisämäärärahahan tarve (kyllä/ei)	Arvio lisämäärärahatarpeesta (€)
MÄÄRÄAIKAISTEN TEHTÄVIEN VAKINAISTAMINEN JA OLEMASSA OLEVIEN VIRKOJEN TÄYTTÖ						
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos	Kiinteistöpäällikkö	virka, vakinaistaminen	1	15.10.2022	Ei (olemassa olevan toimen täyttö)	
UUDET TEHTÄVÄT						
Konsernipalvelut	vastaava ohjaaja/koulu-sihtööri	toimi, vakituinen	0	1.1.2023	kyllä, (nykyisen tehtävän muutos)	2 000
Elinvoima	Hankekehittämisasiantuntija	toimi, vakinainen	0,5	1.1.2023	Vakinaistaminen, nykyinen palkka katettu hankerahoituksella	20 000
Hyvinvointipalvelut	kansalaisopiston rehtorin virka, jossa mukana opetusvelvollisuutta	virka, vakinainen	0	1.8.2023	kyllä, (nykyisen tehtävän muutos)	1 200

Eläköitymisten yhteydessä virkojen ja tehtävien täyttö tarkastellaan aina tapauskohtaisesti palvelutuotannon tarpeista käsin. Suunnitelmavuosien henkilöstötarpeet tarkentuvat tulevaisuudessa talousarvioissa.

Verotulot

Verotulot, 1.000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos %	Muutos €
Kunnan tulovero	34 453	35 545	18 809	-47,1 %	- 16 736
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 411	1 002	1 055	5,3 %	53
Kiinteistövero	1 452	1 363	1 550	13,7 %	187
Verotulot yhteensä	37 316	37 910	21 414	- 43,5 %	- 16 496

Limingan kunnan verotulot on arvioitu Kuntaliiton syyskuussa 2022 antaman veroennustekehikon pohjalta. Talousarvioesitys ei sisällä muutosesityksiä voimassa oleviin veroprosentteihin. Kunnan tuloverosta poistuu maakunnan rahoituspohjaan siirtyvä 12,64 %. Verotulojen ennakoidaan kehittyvän kohtalaisesti vuonna 2023. Verokertymän kokonaismäärään vaikuttaa väestömäärän kasvu, rakennuspaikkojen myynti ja työllisyyden kehittyminen. Kunnan omien elinvoima- ja työllisyyspanostusten myötä kunnan verotulojen ennakoidaan vahvistuvan maltillisesti talousarviovuonna sekä suunnitelmavuosien aikana.

Talousarviovuosien 2022 ja 2023 väliseksi verotulojen vähentymiseksi muodostuu -43,5 % (-16 496 000 euroa). Vuodesta 2018 lähtien verotulojen ennakointi on ollut aikaisempia vuosia vaikeampaa. Vuonna 2018 ennakoitua vaikeutti lisääntyneet palkansaajien työtulovähennykset sekä etupainotteisesti tapahtunut verotulojen tilitykset kuntiin. Verojen kertymään on vaikuttanut merkittävästi 1.1.2019 toteutettu ennakonpidätysmenettelyn muutos sekä tulorekisterin käyttöönotto ja siihen liittyneet työnantajien ilmoitusongelmat.

Kiinteistövero on kunnallinen vero ja se tilitetään kiinteistön sijaintikunnalle. Kiinteistöveron perusteena ovat kiinteistön verotusarvo sekä kiinteistöveroprosentit. Rakennukset ja maapohja verotetaan erikseen. Kunta päättää sovellettavista kiinteistöveroprosenteista kiinteistöverolaissa säädettyjen vähimmäis- ja

enimmäismäärien rajoissa. Kiinteistöveroja on korotettu Limingassa viimeksi vuonna 2021, kun voimalaitosvero nostettiin 2,85 %:sta 3,10 prosenttiin.

	Liminka 2023	Vaihteluvälit 2023
Yleinen kiinteistövero	0,94	0,93 - 2,00
Vakituiset asuinrakennukset	0,43	0,41 - 1,00
Muu asuinrakennus	1,03	0,93 - 2,00
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00 - 2,00
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	2,00 - 6,00
Voimalaitokset	3,10	0,93 - 3,10

Valtionosuudet

Valtionosuudet ovat kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jonka käytöstä kunta päättää itse. Valtionosuusjärjestelmä tasaa kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa sekä tulopohjissa. Valtionosuusrahoitus koostuu kahdesta osasta: 1) valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja 2) opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksesta.

Valtionosuuksiin on tehty viime vuosina useita muutoksia ja leikkauksia. Muutosten myötä kuntien tulopohja on heikentynyt merkittävästi. Vuoden 2023 alusta lähtien valtionosuusrahoitus pohja muuttuu täysin, kun osa valtionosuusrahoituksesta siirtyy hyvinvointialueiden toiminnan rahoitukseksi. Kilpailukyky sopimus on pitänyt sisällään kuntien menojen leikkauksia mutta samalla myös kuntien tulopohjaa on heikennetty vähentämällä laskennalliset säästöt kuntien valtionosuuksista. Esimerkiksi julkisen sektorin 30 %:n lomarahaleikkaus pienensi kuntien menoja mutta säästöä vastaava määrä leikattiin pois valtionosuuksista. Samoin työajan pidennyksestä arvioitu laskennallinen kustannussäästö leikataan valtionosuuksista. Kuntien arvioiden mukaan työajan pidennyksestä ei todellisuudessa ole saatu laskennallista kustannushyötyä. Vuonna 2023

Kuntaliiton ennakkollisen laskelman mukaan Limingan kunnan valtionosuuden pienentyvät -27,65 % (7,7 milj. euroa) vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 valtionosuuksiin. Vuosien 2022 ja 2023 valtionosuuslaskelmissa ei ole mukana koronaepidemiaan liittyviä ylimääräisiä valtionosuuskompensatioita.

Valtionosuudet, 1.000 €	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Verotulojen tasaus	7 252	7 651	5 631
Peruspalveluiden valtionosuus	16 266	16 939	12 874
Muut opetus- ja kulttuuritoimen vo	-189	-210	550
Veromenetysten kompensatiot	3 227	3 637	1 215
Valtionosuudet yhteensä	26 567	28 017	20 270

Toimintakate

Yhdeksi taloudenhoidon tavoitteeksi on Limingassa asetettu, että toimintakatteen kasvun tulee olla verorahoituksen kasvua pienempi. Vuoden 2023 talousarviossa kyseisen tavoitteen toteutumista edellisiin vuosiin nähden on mahdotonta tehdä, sillä merkittävä määrä toimintatuloista, toimintamenoista, sekä verorahoituksesta siirtyy maakunnalle vuoden 2023 alusta lähtien. Kasvua tullaan tekemään talousarvion seurantojen yhteydessä vuoden 2023 aikana.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut on arvioitu maltillisesti ja lainojen korkokuluihin on varauduttu talousarviovuonna ja suunnitelmakaudella. Rahoituskulut tulevat nousemaan vuosien 2023 – 2024 aikana, jonka jälkeen niiden kasvun on ennakoitu kääntyvän laskuun.

Poistot

Poistot on laskettu investointikohteiden arvioidun valmistusajankohdan mukaan. Limingan kunnan taloustavoitteena on, että vuosikate kattaa poistot. Talousarviovuonna 2023 vuosikate riittää poistoihin.

Tilikauden tulos

Talousarviovuoden 2023 tilikauden tulokseksi muodostuu 212 230 euroa. Kunnan tuloksenmuodostumisessa on keskeistä rajoittaa toimintakulujen kasvua ja pyrkiä vahvistamaan toimintatuottojen ja verotulojen kertymää.

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$. Tunnusluku osoittaa kuinka paljon käytötalouden toimintakuluista katetaan myynti- ja maksutuotoilla.

Vuosikate € /asukas

Vuosikatteen tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen nettoinvestointitaso (investointimenot - investointitulot) asukasluvulla. Talousarviossa 2023 vuosikate on 412 €/asukas.

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista

$100 * \text{vuosikate} / \text{poistonalaisten investointien omahankintamenot}$.

Tasapainossa olevan talouden tavoite on kattaa poistot vuosikatteella, jolloin tilikauden tulos pysyy positiivisena.

Kertynyt ylijäämä e/asukas

$(\text{Edellisten tilikausien yli-/alijäämä} + \text{Tilikauden yli-/alijäämä}) / \text{Asukasmäärä}$. Tavoitearvo pitkällä aikavälillä vähintään 300 - 400 euroa asukasta kohden (valtakunnallinen tavoite).

TULOSLASKELMA SISÄISET JA ULKOISET

Tuloslaskelmassa mukana liikelaitosten palvelumyynnit ja -ostot sekä talous-, hallinto- ja IT-palvelujen myynnit ja ostot.

Limingan kunta, tuloslaskelma (ulkoiset ja sisäiset)	TP 2021	TA2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
VARSINAINEN TOIMINTA					
Toimintatuotot					
Myyntituotot	17 749 152	13 937 080	11 470 350	11 484 355	11 498 640
Maksutuotot	2 193 962	2 172 900	1 047 700	1 068 654	1 090 027
Tuet ja avustukset	2 645 917	1 349 863	1 042 500	1 042 500	1 042 500
Muut toimintatuotot	3 381 677	3 447 550	2 271 000	2 271 000	2 271 000
Toimintatuotot yhteensä	22 970 708	20 907 393	15 831 550	15 866 509	15 902 167
Valmistus omaan käyttöön	0	-101 220	179 500	179 500	179 500
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-33 522 465	-34 142 336	-26 329 280	-26 790 042	-27 325 843
Palvelujen ostot	-32 844 703	-32 340 576	-14 963 800	-15 148 396	-15 336 684
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 336 098	-4 196 760	-3 289 620	-3 355 412	-3 422 521
Avustukset	-2 201 134	-2 195 400	-1 153 900	-1 176 978	-1 200 518
Muut toimintakulut	-9 102 162	-9 949 896	-7 470 820	-7 519 514	-7 569 183
Toimintakulut yhteensä	-82 006 562	-82 824 968	-53 207 420	-53 990 343	-54 854 748
TOIMINTAKATE	-59 035 854	-62 018 795	-37 196 370	-37 944 334	-38 773 081
Verotulot	37 316 200	37 910 000	21 414 000	20 501 000	21 159 000
Valtionosuudet	26 556 753	28 016 892	20 270 000	20 270 000	20 270 000
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	32 519	30 000	30 000	30 000	30 000
Muut rahoitustuotot	35 983	31 000	31 000	31 000	31 000
Korkokulut	-133 523	-160 000	-300 000	-350 000	-300 000
Muut rahoituskulut	-8 967	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
VUOSIKATE	4 763 111	3 804 097	4 243 630	2 532 666	2 408 919
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	-3 920 058	-4 067 340	-4 031 400	-4 031 400	-4 031 400
TILIKAUDEN TULOS	843 053	-263 243	212 230	-1 498 734	-1 622 481
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	893 515	0	0	0	0
Varausten lis.(-)tai väh.(+)	-1 500 000	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	236 568	-263 243	212 230	-1 498 734	-1 622 481

7. RAHOITUSOSA

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoituslaskelma osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Rahoitusosa	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	4 763 110	3 804 097	4 243 630	2 532 666	2 408 919
Tulorahoituksen korjaukset	- 267 446	- 425 000	- 425 000	- 425 000	- 425 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	- 4 664 213	- 5 651 000	- 6 118 400	- 4 510 000	- 5 965 000
Rahoitusosuudet investointeihin	194 436	905 000	1 091 000	300 000	225 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 317 122	125 000	125 000	125 000	125 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 343 010	- 1 241 903	- 1 083 770	- 1 977 334	- 3 631 081
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten väh.	257 550	5 000	5 000	5 000	5 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		1 000 000	4 478 770	5 372 334	7 026 081
Pitkäaikaisten lainojen väh.	- 3 300 000	- 3 400 000	- 3 400 000	- 3 400 000	- 3 400 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 008 853	2 000 000			
Muut maksuvalmiuden muutokset	- 2 363 026				
Rahoituksen rahavirta	- 2 396 623	395 000	1 083 770	1 977 334	3 631 081
Rahavarojen muutos	- 53 614	- 1 636 903	0	0	0
Rahavarat 31.12.	4 218 607	2 581 704	2 581 704	2 581 704	2 581 704
Rahavarat 1.1.	4 272 219	4 218 607	2 581 704	2 581 704	2 581 704
Tavoitteet ja tunnusluvut					
Lainanhoitokate	1,4	1,1	1,2	0,8	0,7
Kassan riittävyys, pv	21	12	20	20	20
Investointien tulorahoitusprosentti	106,6	80,2	84,4	60,2	42,0

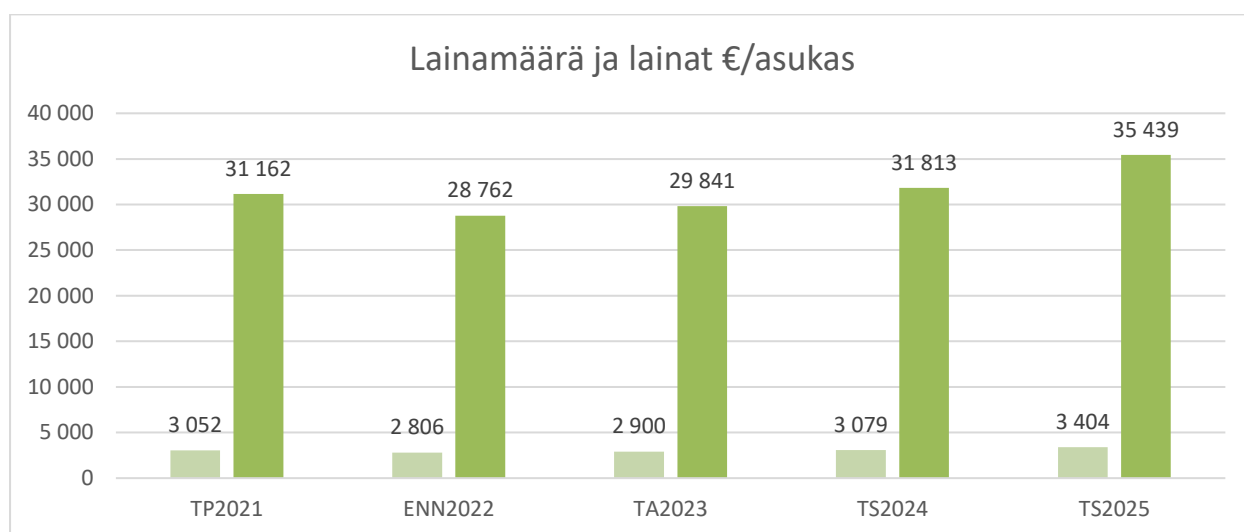
Lainakanta

Hallintosäännön mukaan talusjohtaja päättää pitkäaikaisen vieraan pääoman sekä lyhytaikaisen vieraan pääoman ottamisesta valtuuston talousarviossa asettamissa rajoissa. Vuonna 2023 uuden lainarahoituksen tarve on 4,7 milj. euroa. Tämä voidaan kattaa joko pitkäaikaisella tai lyhytaikaisella lainalla rahamarkkinoista riippuen. Kunta lyhentää vuonna 2023 pitkäaikaisia lainoja yhteensä 3,4 milj. euroa. Lainamäärä vuoden 2022 lopussa on arviolta 28,8 milj. euroa, 2 806 euroa/asukas, mikäli talouden tilanne ei olennaisesti heikene loppuvuoden 2022 aikana. Korkeiden rakennuskustannusten johdosta tuleville vuosille siirtyvät investoinnit, voivat vaikuttaa pienentävästi vuoden 2022 talousarviossa arvioituun kokonaislainamäärään.

Suunnitelmakaudella toteutettavien investointihankkeiden osalta tulee käyttää tarkkaa harkintaa, jotta lainamäärä voidaan pitää hallittuna. Mikäli investointeja päädytään rahoittamaan esim. leasing-rahoituksella, tulee asian vaikutukset arvioida tarkoin käyttötalouden menoihin ja sitä kautta vuosikatteen riittävyteen.

Rahamarkkinoiden kehitys vaikuttaa korkokustannuksiin. Talousarviossa ja suunnitelmakaudella on varauduttu korkojen nousuun, vaikka noin 75 % lainoista on sidottu kiinteisiin korkoihin. Tämän hetken ennusteiden perusteella korot tulevat nousemaan vuoden 2024 loppuun saakka, jonka jälkeen niiden ennakoidaan lähtevän laskuun. Lainanhoitokate (vuosikatteen riittävyys lainojen lyhennysten ja korkojen maksuun) on talousarviovuonna 1,2.

	TP2021	ENN2022	TA2023	TS2024	TS2025
Lainanotto, 1000 €	3 000	1 000	4 479	5 372	7 026
Lainojen lyhennys 1000 €	3 291	3 400	3 400	3 400	3 400
Lainamäärä, 1000 €	31 162	28 762	29 841	31 813	35 439
Lainamäärä €/as	3 052	2 806	2 900	3 079	3 404
Lainojen korot, 1000 €	160	160	300	350	300
Lainojen hoitokustannukset, €/as	339	347	360	363	355

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$. Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, mikäli tunnusluku on 1,0 tai suurempi. Mikäli tunnusluvun arvo on alle 1,0, joudutaan lainan hoitoon ottamaan uutta lainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys

= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat varainhoitovuoden lopussa} / \text{Kassasta maksut varainhoitovuonna}$. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Investointien tulorahoitusprosentti

= $100 * \text{Vuosikate} / (\text{Investointimenot} - \text{Investointien rahoitusosuudet})$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella

8. KÄYTTÖTALouden SITOVUUS PALVELUALUEITTAIN

Peruskunnan hallintokunnat ovat valtuustoon sitovia ulkoisten ja sisäisten tulojen ja menojen toimintakateen osalta.

Vaalit	TP 2021	TA 2022	TA 2023
tulot	8 957	0	13 000
menot	- 9 341	0	- 6 800
toimintakate	- 383	0	6 200
Tarkastustoimi	TP 2021	TA 2022	TA 2023
tulot	1 829	0	0
menot	- 11 522	- 19200	- 19 900
toimintakate	- 9 693	- 19 200	- 19 900
Konsernipalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023
tulot	5 274 521	4 638 366	3 971 850
menot	7 247 465	- 7 382 741	- 7 492 400
toimintakate	1 972 943	- 2 744 375	- 3 520 550
Sivistyspalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023
tulot	1 286 592	1 188 000	1 031 600
menot	- 28 751 460	- 29 911 056	- 31 909 300
toimintakate	- 27 464 868	- 28 723 056	- 30 877 700
Hyvinvointipalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023
tulot	457 237	461 063	440 900
menot	- 2 734 076	- 2 883 776	- 3 407 800
toimintakate	- 2 276 839	- 2 422 713	- 2 966 900
Elinvoimapaalvelut	TP 2021	TA 2022	TA 2023
tulot	324 754	615 200	533 000
menot	- 1 267 670	- 1 855 217	- 2 002 000
toimintakate	- 942 916	- 1 240 017	- 1 469 000
Peruskunta, käyttötalous yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA 2023
tulot	7 353 891	6 902 629	5 990 350
menot	- 40 021 533	- 42 051 990	- 44 838 200
toimintakate	- 32 667 642	- 35 149 361	- 38 847 850

Liikelaitokset ovat valtuustoon sitovia liikeylijäämän/-alijäämän osalta.

Tilikauden liikeylijäämä/-alijäämä	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Ateria- puhtaus ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos	17 846	50 319	13 480
Tekninen liikelaitos	184 212	- 168 482	14 200

8.1 KONSERNIPALVELUT

Palvelualueen yleistavoite

Yleistavoitteena on kunnan toiminnan ja talouden ohjaus sekä yhteensovittaminen kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Painopisteenä koko talousarviokaudella ovat kuntastrategian toteuttaminen ja talouden tasapainon toteuttaminen kuntaorganisaatiossa.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Konsernipalvelut jakaantuu seuraaviin alueisiin: johtaminen, maankäyttö ja omaisuuden hallinta, hallinto- ja henkilöstöpalvelut, yhteistoimintaosuudet, talouspalvelut, it-palvelut ja konsernipalveluiden hankkeet. Konsernipalvelut ohjaa kuntastrategian mukaisesti kuntakonsernin toimintaa ja koordinoi kunnan sidosryhmyötä.

Talous

Konsernipalvelut: Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	385 820	182 300	182 150	185 793	189 509
Maksutuotot	202 902	204 000	214 300	218 586	222 958
Tuet ja avustukset	11 168	11 900		0	0
Muut toimintatuotot	3 032 324	3 163 300	2 247 100	2 247 100	2 247 100
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 632 214	3 561 500	2 643 550	2 651 479	2 659 567
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-373 074	-389 147	-367 000	-373 423	-380 891
Eläkekulut	-61 737	-69 105	-63 300	-64 408	-65 696
Muut henkilösivukulut	-15 367	-14 790	-13 500	-13 736	-14 011
Henkilöstökorvaukset	1 495			0	0
Palvelujen ostot	-1 832 284	-1 871 489	-1 950 600	-1 960 022	-1 969 632
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-97 999	-126 495	-132 200	-134 844	-137 541
Avustukset	-2 000			0	0
Muut toimintakulut	-56 066	-62 220	-574 000	-574 604	-575 220
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 437 032	-2 533 246	-3 100 600	-3 121 037	-3 142 991
TOIMINTAKATE	1 195 182	1 028 254	-457 050	-469 558	-483 425

Konsernipalvelut, tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	953 885	938 716	1 025 300	1 025 300	1 025 300
Maksutuotot	140	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	196 560	135 000	303 000	303 000	303 000
Muut toimintatuotot	1 501	3 150	0	0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 152 086	1 076 866	1 328 300	1 328 300	1 328 300
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-828 385	-857 300	-1 149 900	-1 170 023	-1 193 424
Eläkekulut	-171 816	-170 270	-260 300	-264 855	-270 152
Muut henkilösivukulut	-28 537	-28 615	-41 400	-42 125	-42 967
Henkilöstökorvaukset	2 976			0	0
Palvelujen ostot	-2 968 918	-3 215 210	-2 424 300	-2 471 880	-2 520 412
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-56 121	-19 500	-35 100	-35 802	-36 518
Avustukset	-250	-1 000	-1 000	-1 020	-1 040
Muut toimintakulut	-271 313	-557 600	-479 800	-486 542	-493 419
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 322 364	-4 849 495	-4 391 800	-4 472 247	-4 557 932
TOIMINTAKATE	-3 170 278	-3 772 629	-3 063 500	-3 143 947	-3 229 632

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

- Kunnan tulopohjan vahvistaminen
- Kunnan sisäisten tiedotuskanavien käyttösuunnitelman laatiminen
- Kunnan päätöksentekoprosessissa käytössä yhteisesti sovittu viestintä- ja toimintamalli
- Uuden hallinnon itsearviointi (kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus)
- Omistajaohjauksen ja omistajapolitiikan vahvistaminen siten, että tarvittavat linjaukset ja omistajapolitiittinen toimenpideohjelma valmistellaan päätöksentekoon
- Jaurannevan tuulivoimahankkeen osayleiskaava: selvitetään puolustusvoimien kanta hankkeen toteutukselle 2023 aikana.
- Rantakylän osayleiskaavahankkeen jatkaminen: käsittää Ruutikankaan, Rantakylän ja Luontokeskuksen alueen. Osayleiskaava on tarkoitus saada esitysvaiheeseen vuoden 2023 loppuun mennessä.
- Uusia asemakaavahankkeita aloitetaan Katajamaan alueella sekä Tupoksen asemakaavan muutos ja laajenus junaseisakkeen ympäristöön. Näiden tarkoitus on vahvistaa paikallisjunaliikenteen houkuttelevuutta.
- Asemakaavahankkeista on menossa Poutalan, Kirkonkylän keskustan ja Tupoksen keskustan asemakaavahankkeet. Tavoitteena on, että Poutalan ja Kirkonkylän asemakaavahankkeet saadaan hyväksytyä vuoden 2023 loppuun mennessä ja Tupoksen keskustan asemakaavahanke esitysvaiheeseen vuoden 2023 loppuun mennessä
- Ekokorttelin asemakaavamuutos: tavoitteena saada hyväksytyä vuoden 2023 alkuvuoden aikana.
- Rakennusvalvonta jatkaa arkiston Digitoimista suunnitelmakaudella, valmiina on tällä hetkellä kymmenen vuoden materiaalit, joten vielä riittää digitoimista. Lisäksi digitoitu materiaali pitää siirtää lopulliseen sähköiseen arkistoon. Hankkeen tavoitteellinen valmistuminen on 2024 vuoden loppuun.

- Kiinteistöverotietojen selvittäminen on käynnissä ja tietoja päivitetään jatkuvasti. Tavoitteena on saada tiedot ajantasaisiksi vuoden 2024 loppuun mennessä.
- Sote-alueen toiminnan aloittamisen vaikutusten ennakointi kuntaorganisaatioon ja toimintoihin
- Kaksoisraiteen ja lähijunan suunnittelua jatketaan. Kaksoisraiteen suunnitelma valmistuu vuonna 2024.
- Päivitetty Tietoturva- ja tietosuojapolitiikka hyväksyttynä ja käytössä 2023 alusta lähtien
- Tietojohtamisen ja raportoinnin kehittäminen sekä talouden suunnittelujärjestelmän uudistaminen
- Päivitetyn Dynasty järjestelmän käyttöönotto

Toimintasuunnitelma

Vuonna 2023 konsernipalvelujen merkittävimmät tavoitteet koskevat kuntastrategian keskeisiä linjauksia. Vuoden 2023 alussa toimintansa aloittaa uudet hyvinvointialueet. Perusturvapalveluiden ja näihin toimintoihin liittyvien tukitoimintojen siirtyä maakunnan toiminnaksi pyritään kunnan puolelta järjestämään niin, että organisaatiomuutoksen vaikutukset näkyisivät kuntalaisille mahdollisimman vähän palveluiden järjestämisessä ja saatavuudessa. Kuntaorganisaation prosesseja on uudistettu vastaamaan kuntaan jäävän palvelutoiminnan tarpeita ja uudistustyötä jatketaan edelleen vuoden 2023 aikana. Muutosjohtamista tuetaan henkilöstöjohtamista vahvistamalla. Henkilöstöjohtamisessa vahvistetaan esihenkilötason osaamista työkykyjohtamisen osa-alueella. Kumppaneina ovat työterveyshuolto sekä kuntien eläkevakuutusyhtiö Keva.

Kuntakonsernin tehokas toiminta ja talouden tasapaino ovat koko valtuustokauden tavoitteena. Kunnan taloustilanteen parantamiseksi keskeistä on toteuttaa toimenpiteitä kunnan tulopohjan vahvistamiseksi sekä pitää kunnan menokasvu verorahoitusta vastaavalla tasolla. Investointeja toteutetaan maltillisesti seuraavina vuosina.

Maankäytön suunnittelussa varaudutaan kaksoisraiteen tuomiin mahdollisuuksiin asunto ja työpaikka alueiden suunnittelussa. Rautatien tuomat poikittaisliikenteen haasteet tulee ottaa huomioon kaksoisraiteen suunnittelussa. Maankäytön suunnittelun tulee vahvistaa juna-asemien sijoittumista Kirkonkylälle ja Tupokseen.

Vuonna 2023 kunnan digipalveluita kehitetään siten, että kunnan henkilöstön käytössä on modernit työvälineet ja digipalvelut. Tietoturva- ja tietosuojapolitiikka päivitetään viimeistään 2023 alussa vastaamaan muuttuneen kyberturvallisuusympäristön haasteita. Tavoitteena on kehittää edelleen tietojohtamista ja raportointia jatkamalla uusien talouden suunnittelu- ja raportointijärjestelmien käyttöönottoa, sekä automatisoida merkittävä osa nykyisin manuaalisesti tehtävää talouden ja toiminnan raportointia. Samalla jatketaan selvitystä laajemman tietojohtamista tukevan raportointiratkaisuun osalta. Yhteistyötä kehittämisessä tehdään lähiseudun kuntien kanssa.

Digitalisaation edelleen kehittäminen toteutetaan siten, että saadaan uusia palvelumuotoja kuntalaisten käyttöön. Henkilöstön osaamista digitalisaation hyödyntämisessä vahvistetaan koulutuksella.

Palvelujen järjestämissuunnitelma

Palvelu	Arvio palvelutarpeesta	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset ohjelmakaudella
Johtamispalvelut	nykyisellään	100 %			Osallistaminen sisältyy johtamispalveluihin
Kaavoitus	kasvaa	50 %	50 %	Puitesopimus konsulttipalveluista	
Omaisuuksien hallinta	nykyisellään	100 %			
Asuminen ja rakennusvalvonta	nykyisellään	100 %			
Jätehuolto		viranomaisyhteistyö	palvelutuotanto	Palvelutuotannon kilpailutus toteutettu	
Hallinto- ja henkilöstöpalvelut	nykyisellään	70 %	30 %	Työterveydenhuolto ostopalveluna	
Palo- ja pelastustoimi, ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönhuolto	nykyisellään	0 %	100 %	Yhteistoimintasopimus	
Joukkoliikenne	Nykyisellään	0 %	100 %	Yhteistoimintasopimus	Uusi kustannustenjakoperuste
Talouspalvelut	nykyisellään	30 %	70 %	Kirjanpito- ja palkanlaskenta ostopalveluna Monetralta	
IT-palvelut	kasvaa	25 %	75 %	Ohjelmistot, tietoliikenne ja palomuurit ostopalveluina kilpailutuksen kautta	Ulkoistamisvaihtoehtojen selvitystä laitehankinnassa, palvelinten ylläpidossa ja tukipalvelutoiminnoissa jatketaan 2023 aikana.

8.2 ELINVOIMAPALVELUT

Limingan kunnan elinvoimapalvelut huolehtii kunnan elinvoimaan vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelusta, koordinoinnista ja toteutuksesta sekä toimenpiteiden yhteensovittamisesta kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (Elinvoimaa vahvistavat strategiset kärjet). Vuonna 2023 alue koostuu neljästä palvelukokonaisuudesta: elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut, viestintäpalvelut ja kehitys- ja hankepalvelut. Painopisteenä koko talousarviokaudella ovat elinkeinorakenteen monipuolistaminen ja työpaikkojen luominen, työllisyyden hoito ja työllistämistoimenpiteiden vaikuttavuuden lisääminen, kunnan matkailutoiminnan kehittäminen, ulkoisen viestinnän kehittäminen sekä kuntabrändin vahvistaminen ja hanke- ja kehityspalveluiden toteuttaminen koko kunnan osalta.

Palvelualueen yleistavoite

Yleistavoitteena on kunnan elinvoimaan vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelu, koordinointi ja toteutus sekä toimenpiteiden yhteensovittaminen kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (Elinvoimaa vahvistavat strategiset kärjet). Painopisteenä koko talousarviokaudella ovat elinkeinorakenteen monipuolistaminen ja työpaikkojen luominen, työllisyyden hoito ja työllistämistoimenpiteiden vaikuttavuuden lisääminen, kunnan matkailutoiminnan kehittäminen, ulkoisen viestinnän kehittäminen sekä kuntabrändin vahvistaminen ja hanke- ja kehityspalveluiden toteuttaminen koko kunnan osalta.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Elinvoimapalvelut tuottaa elinkeino-, viestintä-, markkinointi-, työllisyys-, kehittämisen ja hanketoiminnan palvelut. Elinvoimapalvelut toimii kuntastrategian linjausten mukaisesti, vastaa sidosryhmätyöstä omalta osaltaan ja koordinoi kunnan hankesalkkua.

Talous

Elinvoimapalvelut, tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	55 178	30 200	40 000	40 800	41 616
Maksutuotot	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	244 068	573 000	485 000	485 000	485 000
Muut toimintatuotot	25 509	12 000	8 000	8 000	8 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	324 755	615 200	533 000	533 800	534 616
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-641 839	-979 000	-836 400	-851 037	-868 058
Eläkekulut	-110 396	-106 347	-144 200	-146 724	-149 658
Muut henkilösivukulut	-25 966	-22 148	-31 400	-31 950	-32 588
Henkilöstökorvaukset	16 939		2 000	2 035	2 076
Palvelujen ostot	-391 752	-662 172	-713 700	-727 096	-740 760
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 979	-3 900	-1 700	-1 734	-1 769
Avustukset	-11 269	-7 000	-210 000	-214 200	-218 484

Muut toimintakulut	-77 408	-74 650	-66 600	-67 246	-67 905
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 267 670	-1 855 217	-2 002 000	-2 037 951	-2 077 146
TOIMINTAKATE	-942 915	-1 240 017	-1 469 000	-1 504 151	-1 542 530

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

- Elinkeinotoiminnan kehittäminen ja -rakenteen monipuolistaminen
- Työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen
- Uusyrityspalveluiden tarjoaminen ja kehittäminen
- Uusien yritysten ja yrittäjien houkuttelu kuntaan
- Olemassa olevien yritysten liiketoiminnan kehittymisen tukeminen
- Matkailun MasterPlanin vaiheittainen täytäntöönpano
- Kansainvälisen koulutusmatkailun sekä muun vapaa-ajan kv-matkailun kehittäminen yhdessä alueen matkailutoimijoiden ja Oulun Matkailu Oy:n kanssa
- Työhönvalmentajien (3 kpl) virkojen vakinaistaminen
- TE2024-uudistukseen valmistautuminen
- Nuorten työpaja Taikun henkilöstö siirtyy hyte-alueelle
- Nuorten palveluiden kehittämisapu uudelle hyvinvointipalveluiden yksikölle
- Tapahtumatuotanto siirtyy hyvinvointipalveluiden vastuulle 2023 alusta, toiminnon saumaton siirto uudelle palvelualueelle ja tapahtumaviestintä yhdessä hyvinvointipalveluiden kanssa
- Tapahtumakalenterien toimintamallin uudistaminen
- VisitLiminka –yhteismarkkinointialustasivuston uudistaminen
- Vuosikalenteritoiminnan terävöittäminen
- Kehityshankkeet: Digihelppi-hanke (henkilöstön digiosaamisen kehittäminen - VM), Meidän Stepit (KEVAN työelämän kehittämisraha), Työllisyyden kuntakokeilu (Oulun seutu), Pyörällä Kuuhun - pyöräilymatkailun kehittämishanke (Maaseuturahasto, Liminka & Raahe), uusi matkailuhanke, uusi työllisyshanke, uusi kiertotalousklusterin valmisteluhanke sekä muut mahdolliset kehitys-, digi- ja erilaiset infrahankkeet ja valtionavustukset
- Muun hankerahoituksen hyödyntäminen
- Tonttimarkkinoinnin kehittäminen
- Kunnan ulkoisen viestinnän brändin vahvistaminen
- Urheilusponsoroinnin hakukierroksen läpivienti
- Ilmastomuutosoppimisympäristön toteuttaminen (investointiosa)
- Tienvarsi/aluemainospylonin toteuttaminen (investointiosa)
- Rantakylän kehittämisessä mukanaolo (investointiosa)
- Matkailun MasterPlanin vaiheittainen täytäntöönpano (investointiosa)
- Liminganlahden luontokeskuksen kehittäminen (investointiosa)
- Lintutornin uusimisinvestoinnin suunnittelu (investointiosa)
- Kulttuuripuiston lavan kattamisen toteutus (investointiosa)

Toimintasuunnitelma

Elinkeinopalveluiden suurimpia haasteita vuodelle 2023 ovat KV-matkailun elpyminen koronasta, kasvun kääntyminen taantumaksi ja rakennuskustannusten hurja kasvu. KV-matkailun elpyminen on kaksiteräinen miekka, toisaalta kotimaan matkailu vähenee koronavuosista, kun suomalaiset suuntaavat parin vuoden jälkeen ulkomaille lomalla ja toisaalta ulkomaalaiset matkailijat eivät ainakaan vielä merkittävästi suuntaa pohjoisen Suomen suuntaan, kuten ennen koronaa. Mahdollinen kasvun tyrehtyminen tai taantuma taas

koskettaa niin matkailua kuin kotimaisten yritysten investointihalua, joka saattaa näkyä myös heikompana vuotena yritysten sijoittumisen tai perustannan suhteen. Myös rakennuskustannusten nousu voi vaikuttaa yritysten sijoittumiseen sekä omakotirakentajiin vuonna 2023. Vuoden 2022 aikana on kuitenkin tullut yritystonttivarauksia erittäin hyvin, joten elinkeinorakenteen ja työpaikkojen kehitykselle on sen pohjalta ihan hyvät näkymät myös vuodelle 2023.

Valtio korostaa ja edellyttää kunnilta elinvoimaa ja omaa kehittämis- ja rahoitusresurssia. Vain elinvoimaisella kunnalla on tulevaisuudessa edellytykset selviytyä. Kunnan strategian mukaisesti vuonna 2023 tullaan panostamaan elinkeinotoimen ohella työllisyyteen, matkailuun, viestintään ja kehittämishankkeisiin.

Liminka on onnistunut hoitamaan työttömyyttä erityisen hyvin Työttömien HUB –hankkeessa syntyneen työllisyysmallin mukaisesti viime vuosien aikana. Viimeisen neljän vuoden ajan Limigassa on ollut Oulun kaupunkiseudun paras työllisyys. Työttömyyden 5 %:n haamuraja on alitettu vuonna 2022 useamman kerran ja lähes ainoa kuntana Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilussa Liminka on saanut asiakasmääräänsä pienenemään. Limingan työllisyyspalveluissa on 3 omaa työhönvalmentajaa ja lisäksi 2 omavalmentajaa TE-keskuksen nimeämänä (1,8 HTV; 0,2 HTV suunnattu Hailuotoon). Vuoden 2022 aikana yhden työhönvalmentajan työpanos on ollut vain 50%, koska toinen 50% työpanoksesta on ollut perusturvan sosiaalipalveluiden puolella. Vuodelle 2023 onkin erittäin tärkeää, että saamme työllisyyspalveluiden työhönvalmentajan kokopäiväistettyä, koska työpanosta tarvitaan kunnassa edelleen, vaikka sosiaalipuolen toiminnot siirtyvät hyte-alueelle ja koska mahdolliseen kasvuun tyrehtymiseen ja taantumiaan on syytä varautua myös työllisyyspalveluiden osalta. Työllistämiseen on syytä panostaa jatkossakin hyvin vahvasti, koska jokainen työllisyyteen käytetty euro poikii itsensä takaisin kunnalle moninkertaisena mm. verotulojen ja paikallisten palveluiden käytön kautta. Palkkatukea ja työllistämisen kuntalisää on tarkoitus käyttää jatkossakin työllistämisen apuna. Suunnitelmissa on myös hakea työllisyyden hoitamisen kehittämiseen soveltuva hanke, kunhan sopiva tulokulma Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilun, TE2024-uudistuksen ja nykyisen työllisyydenhoitomallin välimaastosta löytyy. Hanke voisi mahdollisesti olla yhteishanke naapurikuntien kanssa, jolloin kohderyhmä olisi pelkkää Liminkaa suurempi. Nuorten työpaja Taiku on vuonna 2022 hoitanut työttömien nuorten kuntouttavaa työtoimintaa ja töihin tai kouluun saamista. Vuoden 2023 alusta toiminta siirtyy hyvinvointialueen järjestettäväksi, joten yhteistyö hyte-alueen ja työllisyyspalveluiden välillä on tärkeää saada toimimaan hyvin heti vuoden 2023 alusta, kun emme enää itse vastaa työpajan toiminnasta.

Viestintäpuolella tullaan panostamaan uudenmalliseen viestintään (digimpää, videollisempaa, nykyaikaisempaa), perinteisen kuntakuvaviestinnän rinnalla. Aktiivinen tonttimainonta sekä matkailun yhteismarkkinointi pyritään pitämään vähintään vuoden 2022 tasolla, vaikka hintapainetta markkinoinnin suhteen on kovasti ilmassa. Myös urheilusponsorointi pyritään pitämään vuoden 2022 tasolla ja sponsorihakemuskierron järjestetään normaalisti keväällä yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa. Lähijunaliikennettä pidetään viestinnässä esillä aina kun mahdollista, samaan tapaan kuin vuoden 2022 ajanakin on jo toimittu. Muitakin kunnalle tärkeitä suurhankkeita pyritään tuomaan kunnan viestinnässä ja erilaisin blogi-, kolumni- ja muiden artikkelikirjoitusten avulla.

Matkailun kehittämisen puolella on vuodelle 2023 paljon tehtävää. VisitLiminka –yhteismarkkinointialusta on tarkoitus viedä uudelle tasolle, samoin tapahtumakalenteritoiminnot on tarkoitus uusata. Suunnitteilla on myös oma verkkokauppa VisitLiminka –alustalle sekä suoran yhteyden toteuttaminen Visit Finlandin data Hubiin. Meneillään on yhteishanke Raahen seutukunnan kanssa: Pyörällä Kuuhun –hanke, jonka tarkoituksena on koittaa saada paikalliset yrittäjät innostumaan pyöräilymatkailijoista, kehittää reittejä ja niiden markkinointia ja sitä kautta nostaa pyöräilymatkailun osuutta alueella. Lisäksi pyritään hyödyntämään hankerahoitusta nykyistä enemmän matkailun kehittämiseen. Samaan aikaan Limingan matkailuinfra on kehittymässä niin yksityisten kuin julkisten investointien ansiosta (mm. Matkailun MasterPlan, Rantakylän kehittäminen, kulttuuripuiston kehittäminen, jne.), joissa matkailutoimi on aktiivisesti etulinjassa. Matkailussa hyödynnetään myös Oulun Matkailu Oy:n jäsenyyttä sekä erilaisia myyntitapahtumia ja muita tilaisuuksia

edistää matkailua. Vuonna 2023 Ruutikankaan osalta edetään matkailun kehittämisessä sen mukaan, millaisia päätöksiä valtuusto tekee vuoden 2022 lopulla.

Tapahtumatuotanto siirtyy vuoden 2023 alusta hyvinvointipalveluiden vastuulle resurssineen ja vastuineen. Yhteistyö uuden tapahtumatuotannon kanssa on kuitenkin erittäin tärkeää jatkossa myös Elinvoimapalveluille, sillä vaikka tapahtumien järjestämis- ja koordinaatiovastuu siirtyy hyvinvointipalveluille, tapahtumaviestintä jää yhteistyöksi palvelualueiden välille. Tarkoitus onkin muuttaa nykyinen viestinnän viikkopalaveri jatkossa viestinnän ja tapahtumatuotannon viikkopalaveriksi, jolloin saadaan viestintätiimin ja tapahtumatuotannon väliin saumaton sisäisen viestinnän kanava.

Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkihanke on kunnan matkailun, tapahtumatuotannon ja kulttuuritoiminnan kehittymisen kannalta erittäin tärkeä kokonaisuus, joten elinvoimapalvelut on aktiivisesti mukana myös Oulu2026 kokonaisuudessa yhdessä kunnan muiden toimijoiden kanssa.

Uuden organisaatorakenteen mukaan hanketoimintaa sekä sisäistä kehitystoimintaa pyritään vahvistamaan vuoden 2023 alusta lähtien. Paukkuja pannaan hanketoiminnan vaikuttavuuden tehostamiseen sekä hankeprosessien kehittämiseen. Vuoden 2023 aikana on myös tarkoitus luoda toimintamalli, jolla voimme tarjota jatkuvasti harjoittelupaikkoja korkeakouluharjoittelijoille kunnan erilaisten mielenkiintoisten projektien parissa. Lisäksi lähdetään kokeilumallilla kehittämään kunnan sisäisen kehitystoiminnan mallia.

Palvelujen järjestämissuunnitelma

Palvelu	Arvio palvelu- tarpeesta	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset suunnitelmakaudella
Elinkeinojen kehittäminen	kasvaa	95 %	5 %	Kuntien välinen yhteistyö (leader, Oulun matkailu Oy, yhteistyö PPY:n kanssa, maaseutu-elinkeinot)	Hanke- rahoituksen hyödyntäminen, Matkailun MasterPlanin vaiheittainen täytäntöönpano, mahdolliset uudet hankkeet
Viestintä ja markkinointi	kasvaa	40 %	60 %	Ostopalvelut yksityisiltä	Uudenmallista viestintää, erilaiset kampanjat
Tapahtumatuotanto (siirtyy hv-palveluihin)	kasvaa	30 %	70 %	Ostopalvelut kolmannelta sektorilta ja yhteisproduktiot	Tapahtumatuotannon uudellen järjestely
Työllisyyspalvelut	kasvaa	95%	5%	Alueelliset yhteishankkeet ja yhteistoimintasopimukset	Palveluiden vaikuttavuuden kehittäminen, Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilu,

Hanke- ja kehittämis-palvelut	kasvaa	95 %	5 %	Ostot ulkoisilta asiantuntijoilta	<p>mahdollinen uusi työllisyysshanke</p> <p>Hanketoimintaa kehitetään ja vaikuttavuutta pyritään lisäämään sekä sisäisten kehittämis-palveluiden mallia lähdetään kokeilemaan.</p>
-------------------------------	--------	------	-----	-----------------------------------	--

Palvelualueen strategiset tavoitteet

Elinvoimainen kuntaympäristö

Lähtökohtana on kunnan elinvoiman lisääminen tukemalla yritysten kasvua, kehittymistä ja työpaikkojen lisäämistä. Elinvoiman kehittämisessä olennaista on myös työllisyys ja vetovoimainen kuntabrändi. Liminganlahden hyödyntäminen luontomatkailun näkökulmasta vahvistaa kunnan matkailutoimintaa.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa	> 50 uutta yritystä vuosittain	> 50 uutta yritystä	Kuntaan perustettujen / siirtyneiden yritysten määrä
	> 10 uutta yritystonttivarausta vuosittain	> 10 uutta yritystonttivarausta	Yritystonttivarauksen määrä
	> 20 uusyrityisasiakasta vuosittain	> 20 uusyritysiasiakasta	Uusyritysiasiakkaiden määrä
	> 1 elinkeinojen kehittämishanketta vuosittain	> 1 elinkeinojen kehittämishanketta	Kehittämishankkeiden määrä
	> 1 työllisyyden kehittämishanketta vuosittain	> 1 työllisyyden kehittämishanketta	Työllisyshankkeiden määrä
Liminka yhdeksi luonto- ja teemamatkailun kärki-kohteeksi Pohjois-Suomessa	Matkailun MP:n toteutumisaste 80%	Matkailun MP:n toteutumisaste 60%	Matkailun Master-Planin toteutumisaste
	Hotellien käyttöaste > 60 %	Hotellien käyttöaste > 40 %	Hotellien käyttöaste

Henkilöstösuunnitelma

- Tehtävänimikkeet ja työnkuvat päivitetään uuden organisaatiosuunnitelman mukaisesti.
- Yhden työhönvalmentajan tehtävä muutetaan vastaavaksi työhönvalmentajan tehtäväksi.
- Työhönvalmentajien virat (3 kpl) vakinaistetaan.
- Hankeasiantuntijan tehtävä (50%) vakinaistetaan palvelualueelle.
- Nuorten työpaja Taikun henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan HYTE-alueelle (4 henkilöä, n. 3 HTV).
- Viestintä- ja tapahtuma-asiantuntijan työpanos suunnataan 100 % viestintään.
- Hanke- ja kehityspalveluiden henkilöstö siirretään kehityspäällikön (entinen hankeasiantuntijan tehtävä) alaisuuteen ja tehtävästä tulee esimiestehtävä

8.3 SIVISTYSPALVELUT

Palvelualueen yleistavoite

Sivistyspalveluiden tavoitteena on lasten ja nuorten kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin vahvistaminen.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Sivistyspalvelut koostuu varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluista, lukiokoulutuksesta ja musiikkiopiston palveluista. Varhaiskasvatuksen kokonaisuus käsittää päiväkotij- ja perhepäivähoidon, vuorohoidon, esiopetuksen, erityisvarhaiskasvatuksen ja avoimen varhaiskasvatuksen palvelut. Kunnallisen varhaiskasvatuksen vaihtoehtona perhe voi valita kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatuksen. Tukimuodot ovat kotihoidontuki tai yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä sekä yksityisen päiväkotihoidon palveluseteli. Lokakuussa 2022 yksityisen palvelun osuus oli keskimäärin 29 %. Esiopetus järjestetään kokonaan kunnan omana toimintana.

Perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä lukiokoulutus muodostavat kunnan opetuspalvelut. Vuonna 2023 perusopetusta järjestetään Liminganlahden, Tupoksen ja Ojanperän kouluissa. Erityisopetusta toteutetaan yleisopetuksen ryhmissä sekä pienryhmä- ja pienluokkaopetuksena. Osana perusopetusta järjestetään myös vaativaa erityistä tukea kahdessa pienryhmässä.

Limingan lukio on vetovoimainen, vahva lukioyksikkö, jonka kantava ajatus on toimia hyvinvointikouluna. Painotuksina ovat kaksikielinen opetus ja kansainvälisyys, STEAM-pedagogiikka, tiimilukiotoiminta ja Bisneslukio-linja yrittäjyydestä kiinnostuneille.

Paikallisina painotuksina järjestetään kaksikielistä opetusta kohdekielenä englanti, matematiikan opetusta ja STEAM-pedagogiikkaa. Kaksikielinen opetus muodostaa jatkumon esiopetuksesta lukiokoulutuksen loppuun. Matematiikkapainotteinen opetus ja STEAM-pedagogiikka toteutuvat Tupoksen koulussa. STEAM-pedagogiikka muodostaa jatkumon Limingan lukioon.

Limingan seudun musiikkiopisto tarjoaa korkeatasoista, opetussuunnitelmaan perustuvaa taiteen perusopetusta musiikin laajan oppimäärän mukaisesti lähialueen kuntien lapsille ja nuorille. Opetus ja opiskelu on tavoitteellista.

Sivistyspalvelut, tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	310 891	228 800	323 700	330 174	336 777
Maksutuotot	567 395	584 500	630 400	643 008	655 868
Tuet ja avustukset	346 027	374 200	77 000	77 000	77 000
Muut toimintatuotot	4 102	500	500	500	500
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 228 415	1 188 000	1 031 600	1 050 682	1 070 146
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-14 493 297	-15 168 576	-15 869 400	-16 147 115	-16 470 057
Eläkekulut	-2 433 067	-2 865 800	-3 174 100	-3 229 647	-3 294 240
Muut henkilösivukulut	-599 090	-559 829	-594 700	-605 107	-617 209
Henkilöstökorvaukset	174 562	85 380	151 200	153 846	156 923
Palvelujen ostot	-5 860 444	-6 019 705	-7 098 900	-7 170 828	-7 244 195
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-730 376	-673 500	-723 700	-738 174	-752 937
Avustukset	-758 711	-855 000	-805 000	-821 100	-837 522
Muut toimintakulut	-3 415 325	-3 854 026	-3 794 700	-3 804 644	-3 814 787
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-28 115 748	-29 911 056	-31 909 300	-32 362 769	-32 874 024
TOIMINTAKATE	-26 887 333	-28 723 056	-30 877 700	-31 312 087	-31 803 878

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

- Kaksikielisen opetuksen eteneminen Ojaperän 5. luokalle ja lukion 3. vuosikurssille lisää yhden opettajan palkan Ojanperän koulussa (45 000 €) ja lukiossa kymmenen opintojaksoa (30 000 €) lukuvuonna 2023–24.
- STEAM -pedagogiikan kehittäminen Tupoksen koulussa ja lukiossa pääasiassa hankeresurssilla (n. 90 000 €)
- Kaikki lukion opiskelijat siirtyvät oppivelvollisuuden piiriin syksyllä 2023, mikä lisää oppimateriaalikuluja päätelaitteiden leasing-kuluina lukuvuonna 2023–24.
- Tupoksen isot kahdeksannen luokan neljä ryhmää jaetaan viiteen ryhmään. Kustannus lukuvuonna 2023–24 on noin 45 000 €.
- Lukion opiskelijamäärä kasvane, koska peruskoulun päättöluokkalaisia on syksyllä 2023 enemmän kuin lukuvuoden 2021–22 päättyessä. Lukion perusryhmän koko on tällä hetkellä 36 opiskelijaa. Nelisarjainen lukio on tavoitteena muutaman vuoden ajan suurien oppilasikäluokkien siirtyessä lukioon hyvän lukio-opiskelun turvaamiseksi. Myös uuden lukio-opetussuunnitelman (LOPSin) edellyttämää vahvempaa ohjausta ja erityistä tukea on haastavaa järjestää, kun opetusryhmät ovat suuria.
- Perusopetuksen oppilasmäärä vähenee yhdellä opetusryhmällä lukuvuonna 2023–24. Liminganlahdesta vähenee yksi ekaluokkalaisten ryhmä ja yksi opettaja (45 000 €). Tupoksen yläkoulun opettajien lukumäärä lisääntyy yhdellä lukuvuonna 2023–24, mutta lukuvuonna 2024–25 vähenee yhden

luokanopettajan tarve (45 000 €/lukuvuosi). Yläluokkien oppilasmäärä on kasvanut 21 oppilaalla vuodesta 2021 tilastointipäivään 2022 verrattuna ja alakoulun oppilasmäärä vähentynyt vastaavana aikana 24 oppilaalla.

- Koivulan päiväkodista voitaneen luopua kesällä 2023. Vuokrakuluista tulee säästöä vuodessa noin 50 000. Lapset ja osa henkilökunnasta sijoittuvat Limingan muihin varhaiskasvatusyksikköihin.
- Tupoksen Tuiskulan ja Limingan Hannu Krankan kiinteistöjen AV-laitteiston vaiheittainen uusiminen vuosina 2023–24 lisää käyttösuunnitelmaan leasingkuluja noin 50 000 euron edestä. Koulujen AV-laitteistot ovat vuosilta 2010–12.
- Esiopetuksessa vähenee kolme opettajaa ja yksi lastenhoitaja lukuvuonna 2023–24 lokakuun 2022 lapsimäärän mukaan tarkasteltuna. Vähennys lukuvuoden osalta on noin 90 000 euroa, mikä on huomioitu budjetissa.
- Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on tilahaasteita kirkonkylällä vuosina 2023–2024. Koivulan päiväkodin toiminnan siirtäminen kirkonkylälle edellyttää tilajärjestelyjä esiopetukselle 2–3 ryhmän verran. Näin alle kuusivuotiaiden varhaiskasvatuspaikat riittänevät Linnukassa ja Aapissa.
- Tupoksen mediakasvatuksen valinnaisaine toteutetaan lukuvuonna 2023–2024 yhteistyössä Kaleva Median ja Rantalakeus-lehden kanssa. Valinnaisaine voidaan toteuttaa valinnaisaineisiin varatulla resursseilla.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä valtion erityisavustuksella (220 000 €) vahvistetaan varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen oikea-aikaista, yhdenvertaista tuen toteutumista vuosina 2023–24. Lukioon on saatu erityisopetuksen ja ohjauksen tukeen noin 65 000 euroa hankeressurssia samalle ajalle.

Toimintasuunnitelma

Sivistyspalveluissa vahvistetaan lasten hyvää elämää UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallilla. Kunnan palvelualueet ovat mukana kehittämässä lapsiystävällistä kuntaa (LYK) Lasten, nuorten ja perheiden palveluohjausryhmän (LNP) kautta. Lapsiystävällinen kunta -tavoitteiden edistäminen tuo yhteen Limingan palvelualueet sekä yhdistys- ja seurakumppanit verkostomaiseen toimintaan lasten, nuorten ja perheiden parhaaksi. Limingan Perhekeskus on aktiivinen toimija LYK-kehittämisessä. Yhteistyössä Limingan Perhekeskuksen kanssa luodaan yhtenäistä toimintakulttuuria lasten, nuorten ja perheiden palveluiden parantamiseksi.

Varhaiskasvatuksessa tulee olemaan Limingan kuntakeskuksen osalta tilahaasteita talousarvio- ja suunnittelukaudella. Varhaiskasvatuksen ja opetuksen tilojen ja henkilöstön joustavalla käytöllä lisätään toimijoiden yhteistyötä ja osallisuutta sekä mahdollistetaan sekä tila- että henkilöstöressurssin tehokas käyttö.

Kunnan vetovoimaa ja kuntakuvaa vahvistetaan tiedottamalla entistä tehokkaammin kaksikielisen koulupolun toteutumisesta esiopetuksesta lukion loppuun. Ojanperän kaksikielinen opetus muodostaa luokille 1–6 etenevän laajamittaisen kaksikielisen opetuksen jatkumon, joka etenee kielirikasteisena opetuksena Liminganlahden yläkoulussa ja lukiossa. Henkilökunnan kansainvälisyyden, kielitietoisuuden ja pedagogisen osaamisen vahvistaminen tukee kaksikielisen opetuksen jatkumon toteutumista. Oppimateriaaleja ja välineitä uudistetaan tukemaan kansainvälisyyttä kahdellakin erillisellä hankerahalla. Kaksikielistä opetusta kehitetään panostamalla opettajien osaamiseen ja yhteistyöhön Oulun yliopiston kanssa CLIL-pedagogiikan vahvistamiseksi (Content and Language Integrated Learning). CLIL-pedagogiikan mukaisesti kieltä opitaan rinnan oppisisältöjen kanssa.

Sekä varhaiskasvatuspalveluissa että opetuspalveluissa painopiste on lasten ja nuorten sekä työntekijöiden hyvinvoinnin vahvistamisessa. Esi-, perus- ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteita on päivitetty kiusaamiseen puuttumisen ja rangaistuskäytänteiden osalta. Limingassa työtetään yhtenäinen kiusaamiseen puuttumisen malli esiopetuksesta lukion loppuun lukuvuoden 2022–23 aikana.

Rehtorit, kuraattorit ja sivistysjohtaja ovat tutustuneet Islannin malliin, jossa pitkäjänteisellä, tutkimustuloksiin perustuvalla hyvinvointityöllä on onnistuttu edistämään lasten ja nuorten hyvinvointia. Limingassa on tarkoitus kehittää hyvinvointia tukevia käytänteitä haussa olevan OKM:n hankerahoituksen turvin. Jos rahoitus saadaan, rekrytoidaan kaksi kouluvalmentajaa, jotka koordinoivat ja ohjaavat kouluissa tapahtuvaa yhteisöllistä oppilashuoltotyötä. Kouluvalmentajat tulevat muodostamaan hyvän tiimin perusopetuksessa toimivan koulukoutsin kanssa.

Opettajien ja rehtoreiden työhyvinvointia kehitetään Opettajien Ammattijärjestöltä saadulla hankerahalla. Toiminta alkaa syystalvesta 2022 ja jatkuu kevään 2023. Tiimiakatemia kanssa on neuvoteltu Tiimimestarikoulutuksen aloittamisesta oppisopimusperiaatteella. Sivistyspalveluissa pidetään tärkeänä yhteisöllisyyttä vahvistavia tiimikoulutuksia. Työnohjausta ja vertaismentorointia järjestetään tarpeen mukaan eri työntekijäryhmille varhaiskasvatus- ja opetuspalveluissa.

Tuen järjestämisen periaatteita kehitetään perusopetuksessa Tukea tuen järjestäjälle -kehittämishankkeessa vuosina 2020–21 tehtyjen suunnitelmien perusteella. Toiminnan kehittäminen on aloitettu myös esiopetuksessa syksyllä 2022. Jokainen esikoululainen saa kasvaa, kehittyä ja oppia esiopetustyhmissä, jossa jokaisella on yhtäläinen mahdollisuus toimia vertaisryhmässä toisten lasten kanssa. Inklusiivisessa esiopetuksessa oppimisympäristö on avoin ja moninainen, ja opetuksessa korostuu lapsen yksilöllinen huomioiminen. Lapsen tarvitsema tuki kasvuun ja oppimiseen toteutetaan inklusiivisessa ryhmässä.

Tupoksen koulussa on mahdollisuus osallistua matematiikkapainotteiseen opetukseen koko kunnan alueelta. Tupoksen koulu myös koordinoi kunnan STEAM-opetusta (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics). Hankkeen turvin STEAM-työpajoja järjestetään kunnan kaikilla perusopetuksen kouluilla sekä Tupoksen esiopetuksessa. Tupoksen koulussa alkaa syksyllä mediakasvatus valinnaisaineena. Oppiaineen puitteissa toteutetaan mm. Tupoksen koulun alueverkkoitoimitus Uutisten viikolla toteutuvat podcastit ja Pressiklubi yhteistyössä Kaleva Median ja Rantalakeuden kanssa. Valinnaisaine saa valtakunnallista näkyvyyttä Uutismedialiiton koulutuspäivillä.

Kesäkuussa 2023 on tavoitteena järjestää klassisen musiikin tapahtuma yhteistyössä Limingan seudun musiikkiopiston, Limingan kulttuuripalveluiden ja Suvifestivaali ry:n kanssa. Festivaalin toteutuminen edellyttää kulttuuriavustusta Limingan kunnalta.

Palvelujen järjestämissuunnitelma 2023

Palvelu	Arvio palvelu-tarpeesta	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset suunnitelmakaudella
Varhaiskasvatus	Kasvaa hieman	71 %	29 %	Oma ja yksityinen toiminta	Pysyy ennallaan
Perusopetus	Pysyy ennallaan	100 %	Alle 0,5 promillea	Omana toimintana. Syksyllä 2023 yksi oppilas ostopalveluissa.	Pysyy ennallaan
Lukio: oppivelvollisuuslaki ja kaksikielinen opetus lisänevät kysyntää	Kasvaa	100 %	-	Omana toimintana	Kasvaa, koska perusopetuksesta siirtyvät 2010-luvulla syntyneet suuret ikäluokat.

Palvelualueen strategiset tavoitteet

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari
Hyvinvoivat kuntalaiset	Kouluterveyskyselyn tuloksissa on päästy samalle tasolle kuin ennen koronaa eli vuoden 2019 kouluterveyskyselyssä.	Tulokset paranevat korona-ajan kyselyn (2021) tuloksista	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (Kouluterveyskysely 2021) perusopetus 4.–5.-lk: 7,6 % (v. 2019/6,4 %) perusopetus 8.–9.-lk: 25,4 % (v. 2019/19,4 %) lukion 1.–2. vuosi: 28,2 % (v. 2019/17,8 %)
	Jokaisella peruskoululaisella on vähintään yksi harrastus. Musiikkiopistoiden hakeneiden Limingan peruskouluisten määrä on 125	Harrastavien peruskoululaisten osuus > 80 % Musiikkiopistoon hakeneiden peruskoululaisten määrä > 111	Harrastamisen Suomen mallin mukaisen HaLi-harrastuskyselyn tulokset. Harrastavien peruskoululaisten osuus oli 80 % kyselyssä 2/2022. Musiikkiopistoon hakeneiden Limingan peruskoululaisten määrä - v. 2022 111 peruskoululaista
Pohjois-Suomen vetovoimaisin kuntabrändi	Limingan lukion ensisijaiseksi valinnaiskohteeksi valinneiden määrä on > 108 opiskelijaa.	Limingan lukion ensisijaiseksi valinnaiskohteeksi valinneiden määrä on 108 opiskelijaa.	Limingan lukion ensisijaiseksi valinnaiskohteeksi valinneiden määrä. Paikkamäärä on 108. - V. 2022 94 valitsi Limingan lukion ensisijaiseksi valinnaiskohteeksi.
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Varhaiskasvatuksen täyttöaste on 100 %	Varhaiskasvatuksen täyttöaste on > 99,13 %	Varhaiskasvatuksen täyttöaste - 20.9.2022 täyttöaste oli 99,13 %

Henkilöstösuunnitelma

Syntyvyyden lasku alkaa näkyä varhaiskasvatuksessa suunnitelmakaudella. Esiopetuksessa tarvitaan henkilöstöä kahden esiopetusryhmän verran vähemmän jo syyslukukaudella 2023 eli viiden kuukauden osalta.

Liminganlahden koulun henkilöresurssi vähenee syyslukukauden 2023 osalta yhden luokanopettajan opetusvelvollisuuden verran oppilasmäärän vähentyessä. Lisäksi henkilöstöresurssia siirtyy vuonna 2023 viiden kuukauden osalta yhden luokanopettajan opetusvelvollisuuden verran Ojanperän koululle kaksikielisen opetusryhmän jatkaessa Ojanperän koulun 5. luokalla.

Perusopetuksessa syntyvyyden laskeminen alkaa näkyä henkilöstömäärissä aivan suunnittelukauden loppupuolella 4–5 opettajanviran vähenemisenä. Lukuvuonna 2022–23 viimeiset suuret oppilasikäluokat alkavat väestöennusteiden mukaan siirtyä alaluokilta yläkoululuokille. Alakoulussa vähenevä henkilöstötarve siirtyy yläkoulun puolelle. Suurien oppilasikäluokkien siirtyessä lukioon syntyy tarve järjestää lukiokoulutusta 3–4 vuoden ajan nelisarjaisena. Kustannus yhden lukuvuoden osalta noin 110 000 euroa. Samaan aikaan alkavat laskea vakan ja perusopetuksen henkilöstökulut, joten sivistyspalveluissa selvittäneen nykyisillä resursseilla.

Korona-pandemian aiheuttama hyvinvointi- ja osaamisvaje on kasvattanut henkilöstötarvetta. Lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden koulunkäyntivaikeudet, erityisesti esi- ja alakoululaisten aggressiivisuuden kasvu ja koulupudokkuuden lisääntyminen ovat lisänneet koulunkäynninohjaajaresurssin tarvetta perusopetuksessa ja ohjaajatarvetta varhaiskasvatuksessa. Opiskelijoiden hyvinvoinnin haasteet ovat lisänneet ohjaus- ja erityisopetusresurssin tarvetta myös lukiokoulutuksessa. Valtiovalta on tukenut opetuksen järjestäjiä näihin haasteisiin varatuilla valtionavustuksilla ja valtion erityisavustuksilla. Limingan sivistyspalveluissa on haettu ahkerasti hankeressursia OKM:n ja OPH:n hankehauissa vuosille 2023–24 ja saatu kehittämisrahaa runsaasti. Hankeresurssi näkyy kasvavina työntekijälukuina, mutta myös kasvaneina tulokertyminä.

Valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tuntijakoon tulee muutoksia suunnitelmakaudella 2024–25. B1-ruotsin opetukseen tulee yksi vuosiviikkotunti lisää, mikä tarkoittanee noin 15 000 euron vuosittaista lisäkuluja Limingan opetusryhmämäärillä laskettuna. Lisäksi on tehty perusopetuslakimuutos sitouttavan koulu yhteistyön toimintamallien vakiinnuttamisesta lukuvuodesta 2023–24 alkaen. Tämä voi tarkoittaa kouluvalmentajien palkkausta perusopetuksen vuosiluokille 5–9, tehokkaampia poissaolojen seurantakäytänteitä ja hyvinvointiopetustuntien lisäämistä tuntijakoon. Rahoitus maksetaan osana kuntien peruspalveluiden valtionosuuksia, 100 % laskennallisista kustannuksista. Nämä toimet ovat jo pitkälti käytössä Limingassa Sitouttavan koulu yhteistyön (SKY) pilotissa hankeressursilla. Kouluvalmentajien tehtävien vakinaistaminen tulee ajankohtaiseksi suunnittelukaudella.

8.4 HYVINVOINTIPALVELUT

Palvelualueen yleistavoite

Hyvinvointipalveluiden tavoite on tarjota monipuolista vapaa-ajantoimintaa yhdenvertaisesti kaikille kuntalaisille yhteisöllisyyttä edistäen. Hyvinvointipalveluiden tavoite on lisätä Limingan kunnan vetovoimaisuutta asuinpaikkakuntana.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Hyvinvointipalvelut koostuvat nuoriso-, liikunta-, kirjasto-, kulttuuri- ja kansalaisopistopalveluista. Huolimatta hyvinvointipalveluiden pääasiallisesta suuntautumisesta vapaa-aikaan, ovat kaikki osa-alueista kunnan lakisääteisiä peruspalveluja. Limingan kunnan hyvinvointipalveluissa kulmakiviä ovat kuntalaislähtöisyys ja saavutettavuuden matala kynnyks. Hyvinvointipalvelut vastaavat suurilta osin kunnan ennaltaehkäisevien palveluiden järjestämisestä. Liminkalaiset yhdistykset ovat tärkeä sidosryhmä hyvinvointipalveluiden järjestämisessä.

Nuorisopalveluiden järjestämisen perusta syntyy liminkalaisten nuorten kuulemisesta sekä osallistamisesta. Etsivä nuorisotyö ja nuorisotalotoiminta ovat esimerkkejä yksilöllisistä ja yhteisöllisistä nuorisopalveluista, joissa kohdataan nuoria matalalla kynnyksellä ja erilaisiin tarpeisiin vastaten. Yhteiskunnallisessa nuorisotyössä, joita ovat muun muassa nuorisovaltuustotoiminta sekä UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -toiminta, on tavoitteena parantaa nuorten asemaa yleisesti ja tuoda nuorten ääni lähemmäksi kunnan päätöksentekoa. Nuorisopalveluissa tehtävä työ perustuu nuorisotyön perussuunnitelmaan. Nuorisopalveluiden toteuttamisessa lähtökohtana on nähdä nuorisotyö prosessina, jonka vaikuttavuus on mitattavissa osallistujamääriä laajemmin.

Liikuntapalvelut rakentuvat liikunnan olosuhdetyön lisäksi elintapaohjauksesta, soveltavan liikunnan palveluista ja yleisestä liikunnanohjaustyöstä. Liikuntapalveluiden järjestämisen lähtökohtana on tarjota jokaiselle kuntalaiselle aito mahdollisuus liikunnalliseen aktiivisuuteen. Vaikuttava liikunnanedistämistyö perustuu poikkitoiminnallisuuteen ja siksi eri hallintokuntien sekä hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö on liikuntapalveluiden toiminnassa merkittävässä roolissa. Liikuntapalveluiden toteuttaminen perustuu kuntastrategian tavoitteiden lisäksi liikunta- ja liikkumissuunnitelmaa, jonka ydintavoitteena on edistää yhdenvertaisesti kaikkien kuntalaisten liikunnallisia mahdollisuuksia ja liikunnallista aktiivisuutta.

Kirjastopalveluiden tarkoituksena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin. Toiminnan keskiössä on turvata tiedon saatavuutta, kehittää lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa. Kirjastopalveluilla voidaan tarjota mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä edistää myös aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Kulttuuri- ja tapahtumatuotanto tarjoaa laadukkaita ja monipuolisia kulttuuritapahtumia sekä yksin että yhteistyössä kumppanitoimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut toteuttaa kulttuurikasvatussuunnitelmaa, ylläpitää museotoimintaa ja vaalii paikkakunnan kulttuurihistoriaa. Kulttuuripalvelut tukee vuosittain avustustoiminnalla paikallisia kulttuurialan harrastajia ja yhdistyksiä.

Kansalaisopistopalveluita tuotetaan yhdessä Tyrnävän ja Lumijoen kuntien kanssa. Kansalaisopisto pyrkii alueellisen toiminnan lisäksi tarjoamaan paikallisia mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansa-

laisvalmiuksien kehittämiseksi. Kansalaisopistotoiminta on matalan kynnyksen toimintaa, joka tarjoaa kaikille kuntalaisille osallistumisen ja yhteisöllisyyden mahdollisuuksia. Hyvin toteutettu kurssitoiminta lisää paikkakunnan elinvoimaa ja kuntalaisten elämänlaatua ja antaa mahdollisuuksia sosiaalisen verkoston ja henkisen hyvinvoinnin kasvattamiseen. Kansalaisopisto on lisäksi aktiivinen kulttuuritoimija, joka järjestää alueensa kunnissa esimerkiksi konsertteja, näyttelyitä ja tapahtumia.

Talous

Hyvinvointipalvelut, tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	31 692	38 700	45 000	45900	46818
Maksutuotot	173 605	200 500	203 000	207060	211201,2
Tuet ja avustukset	229 783	215 763	177 500	177500	177500
Muut toimintatuotot	22 158	6 100	15 400	15400	15400
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	457 238	461 063	440 900	445 860	450 919
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	-1 087 509	-1 099 900	-1 133 200	-1153031	-1176091,62
Eläkekulut	-201 996	-206 878	-228 800	-232804	-237460,08
Muut henkilösivukulut	-44 631	-45 118	-42 300	-43040,25	-43901,055
Henkilöstökorvaukset	7 264		5 000	5087,5	5189,25
Palvelujen ostot	-634 870	-663 660	-814 800	-818614	-822504,28
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-122 885	-118 120	-129 200	-131784	-134419,68
Avustukset	-186 837	-214 200	-130 000	-132600	-135252
Muut toimintakulut	-462 613	-535 900	-934 500	-934824	-935154,48
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 734 077	-2 883 776	-3 407 800	-3 441 610	-3 479 594
TOIMINTAKATE	-2 276 839	-2 422 713	-2 966 900	-2 995 750	-3 028 675

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

- Hyvinvointipalveluiden eriytyminen sivistys- ja hyvinvointipalveluista omaksi hallinnonalaksi
- Terveys-, vanhus-, ja sosiaalipalveluiden siirtyminen hyvinvointialueelle ja tästä syntyvien yhdyspinta-toimintojen kehittäminen ja varmistaminen
- Tapahtumatuotanto siirtyy hyvinvointipalveluiden vastuulle 2023 alusta, toiminnon saumaton siirto uudelle palvelualueelle ja tapahtumaviestintä yhdessä elinvoimapalveluiden kanssa
- Vuosikalenteritoiminnan toiminnan käytön kehittäminen viestinnässä
- OULU2026-kulttuuripääkaupunkihankkeen mahdollisuuksien huomioiminen alueen kulttuuritoiminnan kehittämisessä
- Uuden Heikki Sarvela -salin hyödyntäminen vierailuvissa esityksissä ja tapahtumissa
- Vilho Lampi -kulttuurikeskuksen valmistelun jatkaminen sen tuomien mahdollisuuksien esiin tuominen

- Hyte-indikaattoreihin vastaaminen palvelutuotannossa
- Liikuntavaikutusarvioinnin käyttöönoton jalkauttaminen päätöksentekoon
- Liikunta- ja liikkumisohjelman käyttöönotto sekä jalkauttaminen eri hallintokuntiin
- Hyvinvointilähete-tyyppisen toimintamallin käyttöönotto
- Hyvinvointikioskin ja elintapaohjauksen vastaanottotilan siirtäminen Lakeustalolle
- Soveltavan liikunnan mahdollisuuksien kehittäminen
- Kansalaisopiston siirtyminen hyvinvointipalveluihin
- Vanhan K-marketin tilan käyttöönotto ja tilan tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Uuden hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpide-ehdotusten huomioiminen toiminnassa

Toimintasuunnitelma

Hyvinvointipalveluissa vuoden 2023 mahdollisuudet ja haasteet tulevat organisaation rakenneuudistuksesta sekä hyvinvointialueen toiminnan aloituksesta. Organisaation rakenneuudistuksessa hyvinvointipalveluista tulee oma hallinnonala. Muutoksella pyritään selkeyttämään kuntaan jäävää hyvinvointityötä ja lisäämään tämän työn näkyvyyttä. Hyvinvointipalveluilla tulee olemaan merkittävä rooli hyvinvointialueelle siirtyvien palveluiden yhdyspintatyössä. Siksi on tärkeää, että tämä työ tunnustetaan vuoden alussa varsinkin liikunta- ja nuorisopalveluissa perustyöksi, jolle varataan riittävä resurssi.

Kunnallisten terveys-, sosiaali- ja vanhuspalveluiden vaihtuessa hyvinvointialueeksi, on palvelujen järjestämistarpeessa odotettavissa kasvua. Kasvutarve näkyy liikuntapalveluiden ryhmätoiminnassa sekä muussa ennaltaehkäisevässä työssä. Kuntalaisen näkökulmassa tässä on olemassa selkeä riski palveluketjusta putoamiseen ja tämän tiedostaminen on tärkeää myös kuntaan jäävien palveluiden puolella.

Nuorisopalveluissa nuorisotyöllä vahvistetaan lasten ja nuorten hyvinvointia lisäämällä ohjattua toimintaa kerhojen, retkien, koulunuorisotyön ja tapahtumien kautta. Vanhan K-Marketin tilaan rakentunut nuorisokahvilatila tuo lisämahdollisuuksia nuorten kohtaamiseen ja nuorten vapaa-ajan toimintoihin. Nuorisotyö näkyy edelleen vahvasti koulutyön yhteydessä. Nuorten ohjaamatoiminnan aloittaminen ja kehittäminen vaikuttaa isosti etsivään nuorisotyöhön ja heidän asiakkaiden palveluiden parantumiseen.

Liikuntapalveluissa on tavoitteena parantaa liikkumisen mahdollisuuksia ja kehittää edelleen olosuhteiden lisäksi matalan kynnyksen palveluita, kuten elintapaohjausta ja liikuntaneuvontaa. Toiminnan järjestämisessä hyödynnetään vuoden 2022 aikana työstettyä liikunta- ja liikkumisohjelmaa. Hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhdyspintatyö on tärkeässä roolissa varsinkin työikäisten ja ikääntyvän väestön ryhmissä. Liikuntamahdollisuuksien yhdenvertaisuutta vahvistaminen jatkuu edelleen ja tätä tehdään järjestämällä enemmän soveltavan liikunnan mahdollisuuksia. Liikunnan mahdollisuuksista viestiminen on myös yksi vuoden 2023 aikaisista kehityskohteista. Viestinnän kehittämisen tavoitteena on, että entistä useampi kuntalainen löytäisi tarjottavien palveluiden piiriin.

Kirjastopalveluissa keskeisin asia on palveluiden kehittäminen kaikkia kuntalaisia ajatellen. Keskustan ja Tupoksen alueella kirjasto tarjoaa omatoimikirjaston lisäpalveluajan lisäksi yhteisiä kokoontumistiloja yhdistyksille kuin vapaasti järjestäville kuntalaisillekin. Yleisesti entistä tiiviimpi yhteistyö muiden alueen kirjastojen kanssa tarjoaa mahdollisuuksia myös liminkalaisille (esim. Puolen Suomen e-kirjasto). Demokratia ja kuntalaisten kuuleminen korostuu entisestään kirjastopalveluissa.

Kulttuuri- ja tapahtumatuotannon toiminta päivittyi organisaatiomuutoksessa siten, että tapahtumatuotanto siirtyi elinvoimapalveluista hyvinvointipalveluihin. Muutosta viedään eteenpäin yhdessä elinvoimapalveluiden kanssa, jotta muutos tapahtuu mahdollisimman jouhevasti ja jotta tapahtumatuotantoa saadaan kehitettyä myös matkailun ja elinkeinotoiminnan tarpeita tukemaan. Kulttuuripalveluiden edistämisestä vastaa Kulttuurin kehittäminen -työryhmä. Limmi-festivaalia kehitetään vuosi vuodelta 2026 Kulttuuripääkaupunkivuotta varten, jolloin tarkoituksena on järjestää Limingassa eurooppalainen lastenkirjallisuus- ja kuvitussymposium. Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkihanke on kunnan matkailun, tapahtumatuotannon ja kulttuuritoiminnan kehittymisen kannalta erittäin tärkeä kokonaisuus, jossa kulttuuripalvelut ovat aktiivisesti mukana kunnan muiden toimijoiden kanssa.

Kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminnat eriytyvät toisistaan kansalaisopistotoiminnan siirtyessä hyvinvointipalveluihin. Kansalaisopistossa jatkaa laadukkaan taiteenperusopetuksen ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien tarjoamista. Kansalaisopiston toimintaperiaatteisiin kuuluvat osallisuuden, alueellisen yhteistyön ja näkyvyyden lisääminen ja vahvistaminen Lakeuden kansalaisopiston toiminta-alueella. Kansalaisopistossa noudatetaan opetussuunnitelmia, toimintaa arvioidaan vuosittain ja sen perusteella tehdään kehittämistoimenpiteitä. Innovatiivisuus ja oppimisen ilo kuuluvat keskeisesti opiston toimintakulttuuriin.

Palvelujen järjestämissuunnitelma 2023

Palvelu	Arvio palvelutarpeesta	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset suunnitelmakaudella
Liikuntapalvelut	kasvaa	95 %	5 %	Avustukset/yhteistyö 3. sektorin kanssa sekä ostopalvelut	kasvaa
Nuorisopalvelut	kasvaa	100 %		Hanketoiminnan hyödyntäminen	kasvaa
Kirjasto	nykyisellään	100 %		Oman toiminnan vahvistaminen	Tupoksen uusi tila lisää kysyntää
Kulttuuri- ja tapahtumatuotanto	kasvaa	30 %	70 %	Ostopalvelut kolmannelta sektorilta ja yhteisproduktiot	Tapahtumatuotannon uudellen järjestely
Kansalaisopisto	kasvaa	100 %			toiminnan siirtyminen hyvinvointipalveluihin

Hyvinvointipalveluiden strategiset tavoitteet

Strateginen tavoite	Mittari	Tavoite 2023	Tavoite 2025
Hyvinvoiva kuntalainen ja osallisuus Lapset ja nuoret	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi (kouluterveyskysely 2021) perusopetus 4.–5.-lk: 7,6 % (v.2019/6,4 %) perusopetus 8.–9.-lk: 25,4 % (v. 2019/19,4 %) lukion 1.–2. vuosi: 28,2 % (v. 2019/17,8 %)	Prosentuaalinen osuus pienenee ja tilanne paranee	Prosentuaalinen osuus pienenee ja tilanne paranee
Hyvinvoiva kuntalainen ja osallisuus / Palveluiden kehittäminen ja digitalisaatio Työikäiset	Liminkalaisille työikäisille tarjottavat palvelut (työllisyys, järjestöt, liikunta, elintapaohjaus ja kulttuuri) ovat saatavilla sujuvasti ja ne vastaavat tarpeita hyvin	Työikäisistä 80 % tai yli kokee palveluiden olevan helposti saavutettavissa	Työikäisistä 80 % tai yli kokee palveluiden olevan helposti saavutettavissa ja käyttää niitä

<p>Hyvinvoiva kuntalainen ja osallisuus / Palveluiden kehittäminen ja digitalisaatio</p> <p>Ikääntyvä väestö</p>	<p>Ikääntyvä väestö Kotona asuvat 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä 94,5 %</p> <p>Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä 87,9 %</p>	<p>Kotona asuvien 65 vuotta täyttäneiden määrä pysyy samana tai kasvaa</p> <p>Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden määrä pysyy samana tai kasvaa</p>	<p>Kotona asuvien 65 vuotta täyttäneiden määrä pysyy samana tai kasvaa. Etäpalveluiden tarjonta kasvaa.</p> <p>Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden määrä pysyy samana tai kasvaa. Etäpalveluiden tarjonta kasvaa.</p>
<p>Tekemistä, näkemistä ja kokemista</p>	<p>Keskeisten tapahtumien kävijämäärät:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Limmifest - Kesäteatteri - Wanhan ajan joulu <p>Virkistysalueiden kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa</p> <p>Kirjaston lainausmäärät per asukas vuonna 2021 18,97</p>	<p>Rantakylän virkistysalueen uusien toimintojen suunnittelu sekä toimintojen soveltaminen vedenoton kanssa. Lähivirkistysalueiden kehittäminen yhdessä kyläyhdistysten kanssa.</p> <p>Lainausmäärät kasvavat</p>	<p>Rantakylän virkistysalueen uudet toiminnot käytössä. Lähivirkistysalueiden ylläpidosta ja kehittämisestä on olemassa selkeä suunnitelma.</p> <p>Lainausmäärät kasvavat</p>

9. INVESTOINTIOSA

Investointiohjelma 2022-2024				
	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025
Konsernipalvelut				
Irtain ja aineeton käyttöomaisuus				
menot	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
tulot	0	0	0	0
netto	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Arvopaperit				
menot	-300000	-500 000	-600 000	0
tulot	0	0	0	0
netto	-300000	-500000	-600 000	0
Konsernipalvelut, Investoinnit yhteensä				
Investointimenot	-320 000	-520 000	-620 000	-20 000
Investointitulot	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit yhteensä	-320 000	-520 000	-620 000	-20 000
Konsernipalvelut, maankäyttö ja omaisuudenhallinta (infra)				
Kiinteä omaisuus				
menot	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
tulot	125 000	125 000	125 000	125 000
netto	-175 000	-175 000	-175 000	-175 000
Hannu Krankka -liikuntapuisto				
menot	-575 000	-418 400	0	0
tulot	180 000	126 000	0	0
netto	-395 000	-292 000	0	0
Malpe-hankeet				
menot	-273 680	-100 000	-450 000	0
tulot	0	0	0	0
netto	-273 680	-100 000	-450 000	0
Teiden ja alueiden rakentaminen				
menot	-580 000	-625 000	-640 000	-640 000
tulot	0	0	0	0
netto	-580 000	-625 000	-640 000	-640 000
Katuinvestointikohteiden kunnostaminen				

menot	-335000	-1 100 000	0	0
tulot	167500	330 000	0	0
netto	-167500	-770 000	0	0
Saunaranta				
menot	-400 000	-250 000	-100 000	0
tulot	0	0	0	0
netto	-400 000	-250 000	-100 000	0
Kirkonranta				
menot	-390 000	0	-100 000	-175 000
tulot	0	0	0	0
netto	-390 000	0	-100 000	-175 000
Kotiranta				
menot	-1 340 000	-100 000	-150 000	0
tulot	300 000	20 000	50 000	0
netto	-1 040 000	-80 000	-100 000	0
Ekokortteli				
menot	-100 000	-50 000	-100000	0
tulot	0	0	0	0
netto	-100 000	-50 000	-100000	0
Ankkurilahti				
menot	-440 000	-150 000	-100000	-100 000
tulot	0	0	0	0
netto	-440 000	-150 000	-100000	-100000
Linnukkatien kevyenliikenteenväylä				
menot	-366 000	-400 000	0	0
tulot	208 000	345 000	0	0
netto	-158 000	-55 000	0	0
Puistot ja leikkikentät				
menot	-40 000	-60 000	-160 000	-50 000
tulot	0	0	0	0
netto	-40 000	-60 000	-160000	-50000
Liikuntapaikat				
menot	-30 000	0	0	0
tulot	0	0	0	0
netto	-30 000	0	0	0
Yleisten alueiden kehittäminen				
menot	0	0	-30 000	0

tulot	0	0	0	0
netto	0	0	-30000	0
Rantakylän virkistysalueen kehittäminen				
menot	-50 000	-20 000	-200 000	-400 000
tulot	15000	0	0	0
netto	-35 000	-20 000	-200000	-400000
Abrahamin kulttuuripuisto				
menot	0	-35 000	0	0
tulot	0	0	0	0
netto	0	-35 000	0	0
Junaradan alitus ja Kurkitien kevyen liikenteen selvitys				
menot	-25 000	0	0	0
tulot	0	0	0	0
netto	-25 000	0	0	0
Tupoksen koulu- ja liikunta-alueiden rakentaminen				
menot	-100 000	-400 000	0	-150 000
tulot	30000	120 000	0	0
netto	-70 000	-280 000	0	-150000
Lintutornin uusiminen				
menot	0	0	-100 000	-100 000
tulot	0	0	0	0
netto	0	0	-100 000	-100 000
Tupoksen kevyen liikenteen olosuhteiden parantaminen				
menot	0	-200 000	0	0
tulot	0	100 000	0	0
netto	0	-100 000	0	0
Ankkurilahti (länsipuoli)				
menot	0	-150 000	0	0
tulot	0	0	0	0
netto	0	-150 000	0	0
Konsernipalvelut, maankäyttö ja omaisuudenhallinnan infra-hankkeet, investoinnit yhteensä	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025
Investointimenot	-5 344 680	-4 358 400	-2 430 000	-1 915 000
Investointitulot	1 025 500	1 166 000	175 000	125 000
Nettoinvestoinnit yhteensä	-4 319 180	-3 192 400	-2 255 000	-1 790 000
Elinvoima, irtaimistohankinnat yhteensä				
menot	-27 000	-50 000	-50 000	-50 000

tulot	0	0	0	0
netto	-27 000	-50 000	-50 000	-50000
Sivistyspalvelut, irtaimistohankinnat yhteensä				
	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025
menot	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
tulot		0	0	0
netto	-30 000	-30 000	-30000	-30000
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, rakennusinvestoinnit				
	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025
Terveyskeskus				
menot	30000	0	0	0
tulot		0	0	0
netto	30000	0	0	0
Vilho Lampi museo				
menot	-50 000	0	0	0
tulot	0	0	0	0
netto	-50 000	0	0	0
Vilho Lampi kulttuurikeskus				
menot	0	0	-300 000	-3 000 000
tulot	0	0	0	0
netto	0	0	-300 000	-3 000 000
Luontokeskus				
menot	-30 000	-30 000	-30000	0
tulot	0	0	0	0
netto	-30 000	-30 000	-30000	0
Kiinteistöjen purkutyöt				
menot	-200000	-200 000	-100 000	-100 000
tulot	0	0	0	0
netto	-200000	-200 000	-100 000	-100 000
Hannu Krankan koulun korjaukset				
menot	0	-450 000	0	0
tulot	0	0	0	0
netto	0	-450 000	0	0
Pienet peruskorjaushankkeet				
menot	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
tulot	0	0	0	0
netto	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000

Ilmastonmuutosoppimisympäristö				
menot	-20 000	-200 000	-100 000	0
tulot	5 000	50 000	25 000	0
netto	-15 000	-150 000	-75 000	0
Varikko				
menot	-20 000	0	0	0
tulot	0	0	0	0
netto	-20 000	0	0	0
Linnukan koulun katos				
menot	0	-130 000	0	0
tulot	0	0	0	0
netto	0	-130 000	0	0
Uimahalli/maauimala -selvityksen tekeminen				
menot	-20 000	0	0	0
tulot	0	0	0	0
netto	-20 000	0	0	0
Tupoksen liikuntahalli				
menot	0	-50 000	-750 000	-750 000
tulot	0	0	225 000	225 000
netto	0	-50 000	-525 000	-525 000
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, rakennusinvestoinnit yhteensä	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025
Investointimenot	-410 000	-1 160 000	-1 380 000	-3 950 000
Investointitulot	5 000	50 000	250 000	225 000
Nettoinvestoinnit yhteensä	-405 000	-1 110 000	-1 130 000	-3 725 000
Limingan kunta, Investoinnit yhteensä	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS2025
Investointimenot	-6 131 680	-6 118 400	-4 510 000	-5 965 000
Investointitulot	1 030 500	1 216 000	425 000	350 000
Nettoinvestoinnit yhteensä	-5 101 180	-4 902 400	-4 085 000	-5 615 000

Konsernipalvelut, irtain ja aineeton käyttöomaisuus: Hallintokunnan vuosittaiset irtaimen omaisuuden sekä koneiden ja laitteiden hankintaan kohdistuvat määrärahat. Määrärahan käytöstä vastaa hallintojohtaja.

Konsernipalvelut, arvopaperit: Ruutikunnat Oy:n osakepääoma. Edellyttää hankkeen toteutumisen.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, kiinteä omaisuus: Pääasiassa maanhankintaan kohdistuvia määrärahoja. Maanhankinnasta vastaa kunnanhallitus.

Kunta luovuttaa maata asuntorakentamista ja yritystoimintaa varten. Luovutusmuotona on tonttien myynti ja vuokraus. Kaavoitetulla alueella rivitalotontin hinta on kirkonkylällä 20-30 e/m² ja Tupoksessa 20-30 e/m², omakotitalotontin hinta kirkonkylällä 15-35 e/m², Tupoksessa 15-35 e/m² ja Alatemmeksellä 4-6 e/m². Kerrostalotontin hinta on 80-120 e/kerros-m². Tontteja voidaan luovuttaa myös tarjousten perusteella. Tonttien vuosivuokrat ovat olleet 5-10 % myyntihinnasta. Asuintonttien vuosivuokra on 6 % tontin kauppahinnasta ja samalla uusien sopimusten osalta luovutaan maksettujen vuokrien hyvittämisestä mahdollisen tonttikaupan yhteydessä. Hallitukselle annetaan valtuudet määrätä asunto-, teollisuus- ja liiketonttien myynti- ja vuokrata-so suhdannetilanteen mukaan. Kunta lohkoo pääsääntöisesti tontit ja perii lohkomiskustannukset tontin myynnin yhteydessä. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Hannu Krankka -liikuntapuisto: Huoltorakennus. Urakka aloitettu 2022 ja arvioidaan päättyvän 2023 vuoden aikana.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Malpe-hankkeet: 2023: Ruutikankaan liittymän sähköliittymä, 2024: Kurkitien radanalitus malpe-hankkeena

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Teiden ja alueiden rakentaminen: Toteutetaan erillisen suunnitelman mukaisesti.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Katuinventointikohteiden kunnostaminen: Jutkokylän aluereitti, Traficomien hanke.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Saunaranta: Alueen rakentamisen tavoiteaikataulu siirtynyt talousarvio ja suunnitteluvuosille 2022-2023.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Kirkonranta: Pyörätien viimeistely 2024, Alapääntien sillan järjestelyt ja päällystäminen 2025.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Kotiranta: Kunnallistekniikan rakentaminen.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Ekokortteli: Suunnittelu, päätien loppuunasfaltointi.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Ankkurilahti (länsipuoli): Yritysalue, moottoritien ja vanhan tien välinen alue.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Linnukkatien kevyenliikenteenväylä: Hankkeelle myönnetty ulkopuolinen rahoitus, joka tuloutuu hankkeen valmistuttua.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Puistot ja leikkikentät: Katrinedon leikkipuisto, kaksi puistoaluetta, poistetaan kaksi puistoa. 2024 tehdään uusi keskus- tai/ja liikennepuisto.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Yleisten alueiden kehittäminen: Liikenneympyrän taideteos.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Rantakylän virkistysalueen kehittäminen: Suunnittelumääräraha vuodelle 2023. Suunnitteluvuosien arviot täsmentyvät suunnitelman valmistuttua.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Abrahamin kulttuuripuisto: Katoksen rakentaminen lavan päällä.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Tupoksen koulu- ja liikunta-alueiden rakentaminen: Liikunta-alueet (tekonurmi ja ulkokuntosali) vuonna 2023. Pihojen asfaltointi 2025 liikuntasalin valmistuttua. Pyritään toteuttamaan liikuntapaikkarahoituksella.

Maankäyttö ja omaisuudenhallinta, Ankkurilahti (länsipuoli): Ankkurinlahdentien rakentaminen.

Elinvoimapalvelut, irtaimistohankinnat: Hallintokunnan vuosittaiset irtaimen omaisuuden sekä koneiden ja laitteiden hankintaan kohdistuvat määrärahat. Määrärahan käytöstä vastaa elinkeinojohtaja.

Sivistyspalvelut, irtaimistohankinnat: Hallintokunnan vuosittaiset irtaimen omaisuuden sekä koneiden ja laitteiden hankintaan kohdistuvat määrärahat. Määrärahan käytöstä vastaa sivistysjohtaja.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Vilho Lampi kulttuurikeskus: Määrärahan tarve selkeytyy menneillään olevan suunnittelun valmistuttua.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Luontokeskus: Luontokeskuksen kehittäminen, matkailun masterplanin mukaista kehittämistä.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Kiinteistöjen purkutyöt: 2023: Tupoksen koulu ja vanhan liikuntasalin muuttaminen skeittiparkiksi, 2024-2025: Alatemmeksen vanhainkoti, Rantakylän koulu.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Ilmastonmuutosoppimisympäristö: Toteutus edellyttää myönteisen rahoituspäätöksen hankkeelle.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Linnukan koulun katos: Katoksen rakentaminen rakennusten välisen huoltoyhteyden helpottamiseksi.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Tupoksen liikuntahalli: Liikuntahallin toteutus osa Tupoksen alueen kokonaiskehittämistä. Toteutus edellyttää myönteisen rahoituspäätöksen hankkeelle.

10. LIIKELAITOKSET

10.1 KUNNALLISTEKNIikka LIIKELAITOS

Kunnallistekniikka liikelaitos vastaa asemakaava-alueiden katualueiden, ulkoliikunta-alueiden, reittien, luontokohteiden, puistojen ja muiden yleisten alueiden kunnossapidosta sekä paikkatietopalveluista. Palveluun kuuluu lisäksi näiden alueiden rakentamis- ja kehittämispalvelut.

Liikelaitoksen yleistavoite

Kunnallistekniikka -liikelaitos rakentaa ja ylläpitää kunnallistekniikkaa asiakaslähtöisesti, laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti. Moniammatillisen henkilöstön, muiden kunnan hallintoyksiköiden sekä yhteisöjen, kumppanuus tahojen ja yritysten välisellä hyvällä yhteistyöllä. Vahvistamme omalla toiminnallamme kunnan vetovoimaisuutta.

Yleiskuvaus liikelaitoksen palveluista ja tarkoituksesta

Kunnallistekniikka liikelaitoksen tehtävänä on rakentaa, kehittää ja ylläpitää laadukkaasti liikenneväylät, puisto- ja muut yleiset alueet, luontoharrastuskohteet ja ulkoliikuntapaikat sekä tuottaa paikkatietopalveluja.

Liikelaitoksen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

Alueiden laajeneminen näkyy suunnitelmakaudella kunnossapidon kasvavina kuluina. Katu- ja pyörätieverkostosta on kasvanut vuonna 2022 yhteensä katualueilla n. 2,7 km ja pyöräteitä on rakennettu n. 1,3 km. Suurimmista alueista Kotirannan ja Ankkurinlahden uudet alueet on otettu käyttöön. Katujen kunnossapidossa on varauduttu toisen hoitokerran hankkimisesta kaava-alueella tehtäviin tienvarsiniittoihin. Palveluostoissa on huomioitu yleinen kustannustason 5 - 20 % nousu.

Energiätehokkuutta lisätään uusimalla katuvalaistusta LED- tekniikkaan. LED-valaistus vähentää kulutusta, mutta alueiden laajeneminen lisää valaisimien määrää. Valaistusta uusitaan suunnitelmakaudella Kirkkokarin alueella. Puistojen hoidossa Saunarannan ja Kirkonrannan valmistuneet viheralueet lisäävät tarvetta kausityön henkilöstöresursseihin, palvelunostoon ja kalustohankintaan. Kaluston uusimista tehdään taloudellisten resurssien puitteissa.

Paikkatietopalveluissa varaudutaan Kotirannan ja Ankkurinlahden lohkomisiin. Yleisten alueiden lohkomisia pyritään toteuttamaan ennakoivammin. Ullkoliikuntapaikoilla palveluostoja tehdään jääalueiden hoidon, latukoneen siirron ja Tupoksen maastopyöräreitien talvihoidon järjestämiseksi. Kameravalvontaa ja valaistuksen etäohjausta on lisätty liikuntapuistossa ja Ojanperän palloilualueella. Liikuntapuistoon valmistuu uusi huoltorakennus ensi vuoden aikana, joka mahdollistaa keskusentän jääalueen siirtymisen liikuntapuistoon.

Varikkotoimintojen toiminta uusiin toimitiloihin vakiinnutetaan. Käyttötaloustalouksissa toimitilojen muutto lisää kuluja vuokratukustannuksiin. Kuntalaisten osallistamista toteutetaan eri tavoin mm. hoitoluokitustöiden kuntalaiskysely, Juuret Limingassa –puistoalueen osallistava rakentamistapahtuma ja katujen talvihoidon kuntalaisilta.

Vuosittain laaditaan yhdessä tilaajan kanssa investointiohjelma, jonka toteutus on valtuuston määrittelemien määrärahojen mukaista. Tulevalla kaudella rahoitusta on esitetty mm. katujen ja yleisten alueiden kunnostamiseen 625 000 € ja puistojen kehittämiseen viherverkosto suunnitelman mukaisesti 60 000 €.

Hanketoimintaa jatketaan suunnitelmakaudella ja mahdollisia uusia toimintaa tukevia rahoituksia haetaan. Käynnissä ja rahoitusta haettuja hankkeita ovat:

- Linnukkatien kevyen liikenteen väylän kehittäminen (käynnissä)
- Jalankulku- ja pyöräilyväylän aluereitin kehittäminen Jutkokylän alueella (käynnissä)
- Tupoksen kävelyn- ja pyöräilyn kehittäminen (rahoitushakemus jätetty)

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Liikelaitos huolehtii katuverkon, puistoalueiden, luontokohteiden ja ulkoliikuntapaikkojen kehittämisestä, rakentamisesta ja näiden ylläpidosta niin, että niiden muodostama yleiskuva paikkakunnasta on hoidettu ammattitaitoisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti.

Kehittäminen

Paikkatietopalveluiden kehittämistä toteutetaan yhteistyössä tilaajan kanssa. Kiintopisteverkon rakentamisen mahdollisuudet selvitetään ja pohjakartta aineistoa laajennetaan Rantakylään ja Ruutikankaalle osayleiskaavan tarpeiden mukaisesti.

Kunnossapidettävien alueiden palvelukuvausten selkeyttämiseksi ja priorisoimiseksi päivitetään viheralueiden kunnossapidon hoitoluokitus, jossa niitty- ja viheralueiden hoidon taso määritellään vastaamaan palvelusopimusta. Vastaavanlainen ulkoliikuntapaikkojen kunnossapidon hoitoluokitus toteutetaan yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa ostopalveluna. Tupoksen ja Rantakylän liikunta-alueiden toimintojen kehittäminen aloitetaan ja aluehallintoviraston liikuntapaikkarakentamisen rahoitusta haetaan kehittämisen tueksi. Kumppanuusyhteistyötä kunnossapidon eri tehtävissä kehitetään seurojen ja yritysten kanssa.

Toiminnan digitaalisia palveluita kehitetään hyödyntäen Teamsin eri osa-alueita työntekijöiden päivittäisenä työkaluna. Selvitetään Fluent –kunnossapidonsovelluksen mahdollisuuksia toimia omavalvonnan huoltokirjana. Rakentamisen valvontaan etsitään erilaisia digitaalisia ratkaisuja. Jätehuollon kehittämistä yleisillä alueilla jatketaan. Painopisteenä Rantakylän, uuden varikon toimitilat ja puistoalueiden uudet jäteratkaisut. Peruskorjauskohteiden investointien suunnittelussa on tavoitteena tehdä katuinventoinnin pohjalta tarkempi tavoiteohjelma ja priorisointi kohteille.

Henkilöstön ammattiosaamista tuetaan järjestämällä työturvallisuus, asiakaspalvelu ja it-valmiuksia parantavia koulutuksia. Palvelun laadun mittaamista kehitetään Qr-koodin käyttöönottolla puisto ja liikunta-alueilla. Vuoden aikana luodaan eri palvelualueille palvelusopimukset ja kuvaukset. Tuottavuutta pyritään parantamaan jatkuvalla palvelujen kehittämisellä, kustannusvastaavalla hinnoittelulla ja sopimusohjauksella.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Palvelu	Arvio palvelu- tarpeesta	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset suunnitelmakau- della
Katujen kunnossapito	ennallaan	30%	70%	kilpailutus, omajohtoinen työ ja tarvikkeet	Hankintahintojen nousu, katu-verkon laajentuminen
Aurauspalvelu	ennallaan	4%	96%	kilpailutus	Kohteiden määrä vaihtelee vuosittain, tiekuntien perustaminen
Yksityistiet	ennallaan	22%	78%	kilpailutus, omajohtoinen työ ja tarvikkeet	Tiekuntien perustaminen
Liikuntapaikat	ennallaan	59%	41%	kilpailutus, omajohtoinen työ	Liikunta-alueiden ja hoitokaluston kehittäminen
Puistot, muut yleiset alueet	ennallaan	78%	22%	kilpailutus, omajohtoinen työ	Viheralueiden hoitoluokituksen päivittäminen
Mittaus ja kartoitus, kiinteistöjen muodostus	ennallaan	66%	34%	omajohtoinen työ	Ankkurinlahden lohkomiset, katualueunatukset, pohjakarttatyöt ja kiintopisteverkoston luominen

Elinvoimainen kuntaympäristö

Lähtökohtana on kunnan elinvoiman lisääminen tukemalla yritysten kasvua, kehittymistä ja työpaikkojen lisäämistä. Elinvoiman kehittämisessä olennaista on myös työllisyys ja vetovoimainen kuntabrändi. Liminganlahden hyödyntäminen luontomatkailun näkökulmasta vahvistaa kunnan matkailutoimintaa.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa	Tupoksen kaavamuutos etenee Poutalan ja Kotirannan II vaihe etenee	Ankkurinlahden länsiosan katusuunnitelmat valmiina ja Ankkurinlahdentien rakentaminen käynnistyy	Toteutuma % Rakennetut katukilometrit yritysalueilla
Pohjois-Suomen paras työllisyysaste ja alle 25-vuotiaiden täystyöllisyys	Tarjotaan kausityötä, harjoittelu, palkkatuki- ja työkokeilupaiikkoja	Tarjotaan kausityötä, harjoittelu, palkkatuki- ja työkokeilupaiikkoja	hlö määrä /vuosi
Liminka yhdeksi luontojaksi teemamatkailun kärki-kohteeksi Pohjois-Suomessa	Kunnossapidon laatuarvosana	Kunnossapidon laatuarvosana	Kunnossapidettävät reittikilometrit, asiakaspalaute ja kunnossapidon laatuarvosana asteikolla 4 -10
Pohjois-Suomen vetovoimaisin kuntabrändi	Ruutikankaan liikuntamahdollisuudet Kaksoisraiteen huomioiminen suunnittelussa	Tupoksen liikunta-alueiden kehittäminen Siistit ja hyvin hoidetut ulko- liikuntapaikat, viheralueet, leikkipuistot ja katualueet Kaksoisraiteen huomioiminen suunnittelussa	Kuntalaisten osallistaminen, asiakaspalaute, huoltokirjan kehittäminen ja käyttäjäkyselyt

Maan käyttö ja kuntakuva

Maapolitiikkaa toteutetaan erillisen valtuuston hyväksymän maapoliittisen ohjelman mukaisesti. Keskeistä on kunnan vetovoiman ja kunnan keskusta-alueen kehittäminen sekä riittävä tonttitarjonnan varmistaminen.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari
Riittävä tonttitarjonta asukkaiden ja yritysten tarpeisiin	Tupoksen kaavamuutoksen liikennejärjestelyt Kotirannan II vaiheen, Ekokorttelin ja Sepänkankaan katurakentaminen	Ankkurinlahden länsiosan rakentaminen	Investointien toteutuma %
Saavutettavuus ja liikenneyhteydet paranevat	Rantakylän jalankulun ja pyöräilyyn yhteys ja Kurkitie-Kuormatie liikennejärjestelyt Tupoksen Oikotien liikennejärjestelyt Valaistuksen uusiminen kehittäminen Rantakylä	Traficom hankkeiden edistyminen, kaksoisraiteen huomioiminen suunnittelussa Kunnan sisäisten liikenneverkkojen kehittäminen (alureitit) ja liikenneturvallisuuksuunnitelman toteutus mm. suojatieratkaisut Katuvalaistuksen kehittämisen: Kirkkokari	Investointien toteutuma % Peruskorjausohjelman toteutuma % Katuvalaistusinvestointien toteutuma %

Hyvinvoivat kuntalaiset

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Limingassa kuntajohtamisen ytimessä. Se on kiinteä osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kunta luo toiminnallaan kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari
Liikunta paionopisteenä	Hankitaan laskuri kaikille reiteille Kuntalaiskysely jäähoidon ja latujen kunnossapidosta Kumppanuudet järjestöjen ja seurojen kanssa lisääntyy	Hankitaan kävijälaskuri Rantakylään ja Arboretumiin Fluentin lisääminen toiminnassa (uimapaikat ja leikkipuistot) Kuntalaiskysely jäähoidon ja latujen kunnossapidosta Juuret Limingassa puisto-osallistavatapahtuma	Kävijämäärä/vuosi Kunnossapidon laatuarvosana jäähoidossa ja latujen kunnossapidossa Tapahtumat ja kyselyt/vuosi

		Viheralueiden hoitoluokituksen päivitykseen liittyvä kuntalaiskysely Ulkoliikuntapaikkojen hoitoluokitukseen liittyvä kuntalaiskysely ja työpaja Kumppanuussopimusten päivittäminen	
Liminka tunnetaan monipuolisena kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumakuntana	Isompi liikuntatapahtuma	Juuret Limingassa puistososallistava tapahtuma ja nimikilpailu, Honkitien asukastapahtuma, Katrinedon puiston suunnittelutyöpaja, katujen kunnossapidonilta	tapahtumat/vuosi

Talouden tasapaino ja johtaminen

Kunnan perustehtävien hoitaminen ja strategisten päämäärien saavuttaminen edellyttää suunnitelmallista ja pitkäjäteistä taloudenhoitoa. Palvelut järjestetään palveluiden järjestämissuunnitelmien ja talouden reunaehdot huomioiden. Johtamisessa ja taloudenhoidossa huomioidaan yhä enemmän konsernin kokonaisuus. Kunta kehittää asiointipalveluita entistä sähköisempään muotoon. Yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten osallistumista vahvistetaan ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja, jotka tukevat kuntalaisten kohtaamisia ja vuoropuhelua sekä eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja aktiivista toimintaa.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Toiminnan kehittäminen vastaamaan tilaajan tarpeita muuttuvissa tilanteissa Kustannuskasvun hillitseminen	Toiminnan kehittäminen ja jalkauttaminen, talousarviossa pysyminen	Talousarvio 2023/12 Maarakennuskustannusindeksi/vuosi
Omistajaohjauksella toteutetaan kuntastrategiaa	Toiminnan kehittäminen vastaamaan tilaajan tarpeita ja laatukierrokset	Laatukierrokset kaksi kertaa vuodessa yhdessä tilaajan kanssa Palvelusopimukset ja -kuvaukset valmiina	100 % 100 %
Hyvinvoiva, osaava, sitoutunut ja kehityshakuinen henkilöstö	Henkilöstöressurit vastaavat toiminnan tarvetta	Työhyvinvointi ja koulutus-suunnitelman toteutus (asiakaspalvelukoulutus) Tavoitekeskustelut, työnkuvien päivittäminen (Tulevaisuuden Liminka)	100 % 100 %

	Ammattitaitoinen henkilöstö	Henkilöstöresurssien lisäys +1 Pitkien sairauspoissaolojen väheneminen	henkilöstön määrä/vuosi poissaolot/vuosi
--	-----------------------------	--	---

Henkilöstösuunnitelma

Kunnallistekniikan palveluun kuuluu alueiden rakentamista ja kunnossapitoa. Liikelaitoksessa on ammattitaitoinen henkilöstö ja koulutusta järjestetään henkilöstölle koulutussuunnitelman mukaisesti. Liikelaitoksessa työskentelee vakituisesti 13 työntekijää. Esimies- ja valvonta tehtävissä toimii 2 henkilöä. Muutoksena suunnitelmakaudella on, että määräaikaisen maanmittausinsinöörin resurssi siirtyy tilaajalle. Kunnan vahvan kasvun myötä kunnossapidettävien alueiden määrä on lisääntynyt. Nykyiset henkilöstöresurssit eivät vastaa toiminnassa tarvittavaa resurssia. Lisäresurssin tarve on työnjohto- ja valvonta tehtäviin sekä kunnossapidon tehtäviin. Talousarviossa on varattu rahaa työnjohtajan palkkaukseen, toimi olisi vakinainen. Lisäksi suunnitelmakaudelle on varattu enemmän rahoitusta määräaikaiselle kausityölle. Palkkatukityö olisi jatkossa lisäapuna, tukityötä ei ole huomioitu talousarviossa. Palkkatukityön aiheutuvista kuluista vastaa tilaaja. Palkkakuluja kohdistetaan vuoden aikana investoinneille 179 500 eurolla (valmistus omaan käyttöön).

Tuloslaskelma TA 2023 ja TS 2024-2025

Tuloslaskelma liikelaitoksen tuloslaskelmakaavalla

TULOSLASKELMA	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
LIKEVAIHTO	1 686 419	1 908 152	1 847 700	1847928	1848161
Liiketoiminnan muut tuotot	44 085				
Tuet ja avustukset kunnalta	9 258	16 000			
Valmistus omaan käyttöön		-101 220	179 500	179 500	179 500
Materiaalit ja palvelut					
Ostot tilikauden aikana					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-191 103	-191 500	-198 600	-202 572	-206 623
Palvelujen ostot	-753 115	-885 842	-932 980	-951 344	-970 074
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-398 440	-606 650	-565 900	-575 803	-585 880
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-98 058	-132 100	-109 400	-111 315	-113 263
Muut henkilösivukulut	-14 952	-24 282	-19 800	-20 147	-20 499
Henkilöstökorvaukset	8 185	-800			
Henkilöstökulut yhteensä	-503 264	-763 832	-695 100	-707 264	-719 641
Avustukset	-4 325				
Poistot ja arvonalentumiset		-2 340	-8 000	-8000	-8000
Liiketoiminnan muut kulut	-106 793	-147 900	-178 320	-180 158	-182 034
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	185 488	-168 482	14 200	-21 910	-58 712
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korvaus peruspääomasta					
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUN.ERIÄ	185 488	-168 482	14 200	-21 910	-58 712
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	185 488	-168 482	14 200	-21 910	-58 712
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	185 488	-168 482	14 200	-21 910	-58 712

10.2 RUOKA-, PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUJEN LIIKELAITOS

Liikelaitoksen yleistavoite

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut tukevat asiakasorganisaatioitaan onnistumaan oman perustehtävän suorittamisessa tarjoamalla maukkaan ja terveellisen, ravitsemussuositusten mukaisen aterian sekä puhtaan ja viihtyisän toimintaympäristön. Liikelaitoksen palvelutuotanto on kustannustehokasta ja kannattavaa sekä toiminta on asiakaslähtöisesti täsmällistä ja joustavaa.

Yleiskuvaus liikelaitoksen palveluista ja tarkoituksesta

Liikelaitoksen toiminta-ajatuksena on tuottaa kunnan eri toimipaikkojen ja asiakasryhmien tarvitsemat ruoka-, puhtaus- ja tilapalvelut taloudellisesti sekä asiakkaan toiminta ja tarpeet huomioiden.

Ruokapalvelujen asiakkaista valtaosa on lapsia ja nuoria sekä heidän kanssaan työskentelevää kunnan henkilökuntaa. Päivittäin tarjotaan lähes 3500 annosta lounasta kunnan eri kouluissa ja päiväkodeissa. Ruoanvalmistuksessa suositaan suomalaista lihaa sekä muita kotimaisia elintarvikkeita. Lähellä tuotettuja elintarvikkeita löytyy ruokalistalta muun muassa perunan, juureksien, maidon ja leivän osalta. Ateriat tuotetaan kahdessa valmistus keittiöstä Tupoksen ja Liminganlahden kouluilla. Tehokas valmistusprosessi ja kustannustietoisuus takaavat sen, että tuotetut ruokapalvelut ovat laadukkaita, mutta edullisia. Ruokapalvelut tuotetaan liikelaitoksen omana työnä, ruoanjakelupalvelut on ulkoistettu Ojanperän koulun osalta.

Puhtauspalvelujen siivottavat kohteet ovat kunnan omassa toiminnassa olevia kiinteistöjä. Siivottavaa pinta-alaa 26 eri kiinteistössä on noin 45 000 m². Puhtauspalvelujen tavoitteena on tuottaa palvelu taloudellisesti sekä huolehtia kiinteistön käyttäjille eri tilatyypin ja käyttöasteen mukainen puhtaustaso. Siistit ja puhtaat tilat luovat tilojen käyttäjille viihtyvyyttä, hygieenisyyttä sekä käyttöturvallisuutta. Laitoshuoltajat toimivat kiinteistöhuollon kanssa yhteistyössä huomioiden kiinteistön huolto- ja korjaustarpeita. Puhtauspalveluita on ulkoistettu yksityiselle palveluntuottajalle Liminganlahden ja Ojanperän koulun sekä Aapin päiväkodin osalta.

Kunnan omistamien kiinteistöjen kerrosala on noin 51 000 m² ja tilavuus n. 255 000 m³. Kiinteistöpalveluiden kunnossapitoon kuuluvat kunnan omistamat rakennukset sekä osa kunnan vuokraamista kohteista. Kiinteistö on jaettu kiinteistöhoitajien kesken vastuurakennuksiin. Kiinteistönhoidon toimintaa ohjaa huoltokirjaohjelma, joka tehostaa kiinteistöjen suunnitelmallista kunnossapitoa. Lisäksi ohjelmassa tehdään kiinteistöjen palvelupyynnöt, jotka kiinteistöhoitajat reagoivat tarpeenmukaisesti. Kiinteistöpalveluiden tehtäviin kuuluu ruoankuljetus kouluille ja päiväkodeille. Kiinteistöhoito toteutetaan liikelaitoksen omana työnä.

Liikelaitoksen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

Liikelaitoksen palvelutuotannon toimintaa järjestellään uudelleen Hyvinvointialueelle siirtyvien palveluiden vuoksi. Ruokapalveluiden palvelukonsepti selkiytyy koulu-, päiväkot- ja henkilöstöruokailuun. Kiinteistöpalveluiden ruoankuljetuksesta poistuu hyvinvointialueen aterioiden osalta. Henkilöstöressurssien uudelleenorganisoitumista suoritetaan vuoden alusta kaikilla palvelualueilla Hyvinvointialueen muutoksien myötä yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Puhtauspalveluiden osalta arvioidaan omistajanohjaksen mukaisesti ulkoistenkohteiden osalta toiminnan pahlauttamista omaan tuotantoon tai vaihtoehtoisesti uudelleen kilpailuttamista. Vuoden aikana luodaan eri

palvelualueille palvelusopimukset ja –kuvaukset. Tuottavuutta pyritään parantamaan jatkuvalla vastuullisella palvelujen kehittämällä, kustannusvastaavalla hinnoittelulla ja sopimusohjauksella.

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Liikelaitos tarjoaa asiakkailleen ruoka-, puhtaus-, kiinteistöhoito- ja kunnossapitopalvelut ammattitaitoisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti.

Kehittäminen

Ruokapalvelut: Lasten ja nuorten osallistamista pyritään lisäämään ruokalistan ja ruokapalveluiden toiminnan kehittämistyössä muun muassa kouluruokakyselyn, maisteluraatien ja ruokailutoimikuntien muodossa. Tavoitteena saada nostettua lasten ja nuorten toiveita ruokalistalle, ruokahävikin minimointia lautashävikin osalta sekä saada kaikki oppilaat ruokailemana päivittäin. Ruokapalvelut ovat osallisena myös perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kokonaisvaltaisessa ruokakasvatus – hankkeessa, jonka tavoitteena on lisätä kestävää hyvinvointia ja terveyttä vahvistamalla ruokaosaamista ja ruuan arvostusta. Kouluruokadiplomia haetaan kaikkiin kouluihin.

Ruokahävikkiä pyritään vähentämään kokonaisvaltaisesti aterian elinkaarenaikana ruokalistan suunnittelusta valmiin ruoan tarjoiluun. Vuoden 2023 aikana otetaan käyttöön seurantajärjestelmä ja pyritään luomaan keinoja hävikkiruoan vähentämiseen.

Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa lisätään vuoden 2023 aikana, selvitetään mahdollisuutta siirtä tilamaan järjestelmän kautta raaka-aineet toimittajilta. Tavoitteena on tehostaa ostamista, sekä vähentää ruokahävikkiä hankintoja optimoimalla.

Puhtauspalvelut: Puhtauspalveluissa arvioidaan robotiikan hyödyntämistä palvelun tuottamisessa. Mahdollinen pilottikohde robotiikan lisäämisessä on Krankka-areena sekä Limingan pääkirjasto. Saatujen kokemusten pohjalta arvioidaan toiminnan vakiinnuttaminen käytäntöön.

Ulkoistettujen palveluiden osalta arvioidaan omistajaohjauksen mukaisesti omaan tuotantoon palauttamista tai kohteiden uudelleen kilpailuttamista.

Työhyvinvointia pyritään lisäämään, ottamalla henkilöstö mukaan oman työn suunnitteluun sekä lisäämällä työkiertoa työkohteiden välillä. Työkierrolla pyritään lisäämään henkilöstön osaamista sekä työssä jaksamista. Ulkoisten ja omatuotannon sopimuksien laadunhallinnan seuranta tehdään tehokkaasti laadun ja hinnan osalta. Laatu seurataan myös säännöllisillä kehitystapaamisilla, johon osallistuu käyttäjiä, tilaaja ja palveluntuottaja.

Kiinteistöpalvelut: Kiinteistöt on jaettu niin, että jokaisella kiinteistöhoitajalla on nimetyt kiinteistöt vastuullaan hoidettavana. Kiinteistöt pyritään hoitamaan niin hyvin, että ns. hälytystehtäviä tulisi mahdollisimman vähän. Hyvä kiinteistöhoito jatkaa rakennusten elinkaarta sekä vähentää sisäilmaongelmia.

Kiinteistöjen huoltokirjan käyttöä tullaan tehostamaan. Huoltokirjoja täydennetään vähintään niin, että jokaisesta kiinteistöstä löytyy ainakin perustiedot. Kiinteistöhoitajan ylläpitotehtävät kirjataan huoltokirjaan. Asiakkaita ohjataan tekemään palvelupyynnöt huoltokirjan kautta.

Palvelupyyntöihin pyritään reagoimaan tehokkaammin ja niiden toteutumista seurataan.

Kiinteistöjen tarkastuskierrokset otetaan vuoden alusta käyttöön, joissa käydään läpi kiinteistöjen kunto, sekä mahdolliset korjaustarpeet. Kierroksille osallistetaan kohteen käyttäjä, kiinteistöhoitaja ja kiinteistöpäällikkö. Tarkastuskierrokset ajoitetaan kevääseen.

Energiankulutukseen kiinnitetään huomiota rakennusautomaatiojärjestelmien kautta. Kiinteistöjen sisälämpötilaa, ilmastointia ja energiankulutusta seurataan sekä tehdään tarvittavat muutokset, jotta energiaa saadaan säästettyä.

Palvelujen järjestämissuunnitelma 2023

Palvelu	Arvio palvelutarpeesta	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset suunnitelmakaudella
Ruokapalvelut	ennallaan	100%		2 valmistuskeittiötä	ei muutoksia
Puhtauspalvelut	ennallaan	n.85 %	n. 15-30 %	kilpailutus	Ojanperän koulun ja Aapin päiväkodin puhtauspalveluiden mahdollinen kilpailuttaminen / option käyttäminen
Kiinteistöpalvelut	ennallaan	100%			
Virastomestaripalvelut	ennallaan	100%			Palvelun vakiinnuttaminen

Liikelaitoksen strategiset tavoitteet

Elinvoimainen kuntaympäristö

Lähtökohtana on kunnan elinvoiman lisääminen tukemalla yritysten kasvua, kehittymistä ja työpaikkojen lisäämistä. Elinvoiman kehittämisessä olennaista on myös työllisyys ja vetovoimainen kuntabrändi. Limingalahden hyödyntäminen luontomatkailun näkökulmasta vahvistaa kunnan matkailutoimintaa.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa		Suositaan elintarvikehankinnoissa suomalaisia ja lähellä tuotettuja elintarvikkeita.	
Pohjois-Suomen vetovoimaisin kuntabrändi		Terveet ja turvalliset kiinteistöt	Sisäilmailmoitukset huoltopyynnöt

Hyvinvoivat kuntalaiset

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Limingassa kuntajohtamisen ytimessä. Se on kiinteä osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kunta luo toiminnallaan kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari
Hyvinvointikertomuksen tavoitteiden toteuttaminen	Kaikki peruskoululaiset ja lukiolaiset ruokailevat päivittäin koululounaan	Kaikki peruskoululaiset ja lukiolaiset ruokailevat päivittäin koululounaan	Valtakunnallinen kouluterveyskysely ja liikelaitoksen kouluruokakysely
Osallistumista ja yhteisöllisyyttä tukevat toimintamallit on otettu käyttöön		Kouluruokakysely 2023 toteutus Kiinteistökierrokset suoritettu 100 % Ruokalistasuunnitteluun osallistetaan lapsia ja nuoria maisteluraati	

Talouden tasapaino ja johtaminen

Kunnan perustehtävien hoitaminen ja strategisten päämäärien saavuttaminen edellyttää suunnitelmallista ja pitkäjänteistä taloudenhoitoa. Palvelut järjestetään palveluiden järjestämissuunnitelmien ja talouden reunaehdot huomioiden. Johtamisessa ja taloudenhoidossa huomioidaan yhä enemmän konsernin kokonaisuus.

Kunta kehittää asiointipalveluita entistä sähköisempään muotoon. Yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten osallistumista vahvistetaan ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja, jotka tukevat kuntalaisten kohtaamisia ja vuoropuhelua sekä eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja aktiivista toimintaa.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Toiminnan kehittäminen vastaamaan tilaajan tarpeita muuttuvissa tilanteissa. Kustannuskasvun hillitseminen Hinnoittelu vastaa kustannustasoa.	Toiminnan kehittäminen, talousarviossa pysyminen 2023	Talousarvio 2023/12
Omistajaohjauksella toteutetaan kuntastrategiaa	Toiminnan kehittäminen omistajaohjauksen mukaisesti	Palvelusopimusten ja -kuvauksien tekeminen	2023
Hyvinvoiva, osaava, sitoutunut ja kehityshakuinen henkilöstö		Tavoitekeskustelut aluepalaverit Monipuolinen kouluttautuminen mahdollisuus	100 % Kuukausipalaverit 3 kertaa vuodessa Seutukoulutus ruokapalvelut

			Kiinteistöpalveluiden mahdollinen rau-koulutus Mahdolliset toimittaja yhteistyökoulutukset Sairausloma %
--	--	--	--

Henkilöstösuunnitelma

Olellaiset muutokset henkilöstömäärissä (henkilöstön lisäykset ja vähennykset) ja henkilöstömenojen arvioitu kehitys.

Hyvinvointialueelle liikelaitoksen henkilöstöä siirtyy 7, luovutettavien tuotettavien palveluiden mukana. Lisäksi toiminnassa arvioidaan määräaikaisten työtehtävien tarpeellisuus. Talousarvioista on poistettu siirtyvän henkilöstön osalta henkilöstökulut.

Virastomestaripalveluiden vakiinnuttaminen liikelaitoksen toimintaan.

Tuloslaskelma TA 2023 ja TS 2024 - 2025

Tuloslaskelma liikelaitoksen tuloslaskelmakaavalla

TULOSLASKELMA	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
LIKEVAIHTO	8 393 054	8 752 212	7 993 500	7 995 200	7 996 934
Liiketoiminnan muut tuotot	7 449				
Tuet ja avustukset kunnalta	17 535	4 000			
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	- 1 873 396	-2 066 145	-2 068 120	-2109482	-2151672
Palvelujen ostot	- 1 199 299	-973 716	- 2 012 620	-1 032 394	-1 052 564
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-1 585 050	-1 720 804	- 1 486 980	-1513002	-1543262
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	- 283 911	-312 658	-291 600	-296 703	-302 637
Muut henkilösivukulut	-24 008	-57 820	-54 100	-55 047	-56 148
Henkilöstökorvaukset	14 526				
Henkilöstökulut yhteensä	-1 878 442	- 2 091 282	- 1 832 680		
Poistot ja arvonalentumiset			-1 615 800	-1615800	-1615800
Liiketoiminnan muut kulut	- 3 449 054	- 3 574 750	- 1 450 800	-1479554	-1 508 883
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	17 846	50 319	13 480	-106 783	-234 032
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korvaus peruspääomasta					
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUN.ERIÄ	17 846	50 319	13 480	-106 783	-234 032
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	17 846	50 319	13 480	-106 783	-234 032
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	17 846	50 319	13 480	-106 783	-234 032